ኢየሱስ ማነው?

በዚህ ባለንበት ወቅት ይሕ ጥያቄ የሁሉ ጥያቄ ነው። ሁሉም በዚህ ጉዳይ ላይ ትክክለኛውን መልስ ለመስጠት እንዲያስችለው እውነተኛው የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል ምን እንደሆነ በአግባቡ መረዳት አለበት። ይህ ጥያቄ የእኛ እያንዳንዳችን አለም እንደሚጠይቀው ሁሉ ኢየሱስ ክርስቶስም ስለእርሱ ማንነት ሰዎች ምን እንደሚሉ ጠይቋቸዋል። ለሐዋርያትም የቀረበው ይህ ጥያቄ እንዲህ የሚል ነበር፡

“ሰዎች የሰውን ልጅ ማን እንደሆነ ይሉታል?“ እነርሱም“ “አንዳንዱ መጥምቁ ዮሐንስ ሌሎችም ኤልያስ ሌሎችም ኤርምያስ ወይም ከነቢያት አንዱ ነው ይላሉ“ አሉት። ማቴ 16፥14-15 ይህ ሰዎች የሚሉት ትክክለኛ ማንነቱን ያልተረዱት መሆኑን የሚያሳይ ሲሆን "እናንተስ እኔን ማን እንደሆንሁ ትላላችሁ?" አላቸው። ይህ ጥያቄ እጅግ በጣም ወሳኝ ጥያቄ ነበር። የእርሱን ማንነት እንዴት እንደሆነ የሚናገሩበት ጥያቄ ነበርና ሲመልሱም “አንተ በእውነት የሕያው እግዚአብሔር ልጅ ነህ“ በማለት ነበር። ማቴ 16፥16-18 ጌታም መልስ “ይህን ሥጋና ደምህ አልገለጠልህም የሰማዩ አባቴ እንጂ“ ሲል ለጴጥሮስ ተናግሮታል። እዚህ ጋር አንድ ነገር በጣም እናስተውላለን፡-

አንደኛ - ሰዎች እነርሱ እንደመሰላቸው ብዙ ዓይነት መግለጫ ለርሱ እንዳቀረቡ

ሁለተኛ - ትክክለኛውን መልስ ላገኙት ለሐዋርያት ለተሰጣቸው ምላሽ ሥጋና ደም መግለጥ የሚችለውን ሳይሆን ከሰማዩ አባት የተሰጠ መልስ መሆኑን እንረዳለን።

አሁንም በዚህ ጥያቄ ላይ ሥጋና ደም የሚገልጠውን፣ እውቀት የሚያመነጨውን ሳይሆን ከሰማይ አባታችን የተሰጠውን እውነተኛ መልስ

በዲያቆን አሐዱ አስረስ፡-

ይዘን በትክክል የምንሔድ መሆን እንዳለብን ያስረዳናል። የሰማዩ አባታችን የሚገልጥልን እውቀት ስለልጁም ኢየሱስ ክርስቶስ የተናገረው እውነት የማይሻር፣ የማይለወጥ ነውና ወደዚህ ግልጽ እውነት መምጣት ይኖርብናል። "እግዚአብሔር ይዋሽ ዘንድ ሰው አይደለም" ዘኁ 23፥19 ስለሆነም ይህ ጥያቄ ዛሬ ክርስቶስ "እናንተስ ማን ትሉኛላችሁ" ብሎ የጠየቀው ጥያቄ በእኛ ዘንድ እንደ ሐዋርያት መልስ ልንሰጥበት ይገባል።

1.1 እናንተስ ማን ትሉኛላችሁ

ኦርቶዳክስ ተዋህዶ

በተዋህዶ የከበረ የእግዚአብሔር ልጅ

ይህ የእኛ የማይለወጠው ከመሠረቱ የመጣ ከሐዋርያት ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ ግልጽና እውነተኛው ትምህርታችንና መልሳችን ነው። በተዋህዶ የከበረ ስንል የእግዚአብሔር ልጅ የሰው ልጅ ሆኖ የታየበት ምሥጢር ነውና። አምላክ ሰው ሆነ ሰው አምላክ ሆነ "በመጀመሪያ ቃል ነበር ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበር ይህ በመጀመሪያ ነበረ ቃልም እግዚአብሔር ነበረ።" ዮሐ 1፥1 "ቃልም ሥጋ ሆነ ፀጋንና ክብርን ተመልቶ በኛ አደረ" ዮሐ 1፥14 ያ ቃል እግዚአብሄር ነበረ። ያ ቃል ሥጋ ሆነ ይህ የመጽሐፍ ቅዱስ መግለጫ አንድን ትክክለኛ እውነት የያዘ መሆኑ ግልጽ ነው። አምላክ እንዴት ሰው ሆነ? ብለን ስንጠይቅ በፍጹም ተዋህዶ መፈፀሙን እንመለከታለን። እስኪ የመጽሐፍ ቅዱስን አንድ መረጃ እንመልከት። "... እርሱ ሰላማችን ነውና ሁለቱን ያዋሀደ በአዋጅ የተነገሩትንም የትዕዛዛትን ሕግ ሽሮ በመካከል ያለውን የጥል ግድግዳ በሥጋው ያፈረሰ ..." ኤፌ 2፥14 ይህ ጥቅስ በሥጋው ታይቶ የጥሉን ግድግዳ ለማፍረስ የተገለጸው በሥጋ መሆኑን እንዲሁም በአዋጅ የተነገሩትን የትዕዛዛትን ሕግ ቀጥቅጦና አቅልጦ በአምላክነቱ ማፍረሱ በተዋህዶ የከበረ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ያረጋግጥልናል።

ትስው ሥጋን ከአምላክነት ጋር ያዋሀደ የምንለው ለዚህ ነው። ምክንያቱም ያ አምላክ የሆነው ቃል ሥጋን ተዋህዶአልና ስለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ በብዙ ቦታ ክርስቶስን የሰው ልጅ እያለ ሲጠራው እናያለን። እንዲሁ ደግሞ የእግዚአብሔር ልጅ እያለ ሲጠራው እንመለከታለን። ሁለቱን በማዋሀድ ማለቱ የእግዚአብሔር ልጅነትንና የሰውን ልጅነት በማዋሀድ የተገለጠ የታየ እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ድንገት ተዋህዶ ተዋህዶ ሲባል እንሰማለን የእኛም የእምነታችን የሃይማኖታችን ሥያሜ ከዚህ ጋር ተያይዞ ሲገለጥ እንሰማለንና ተዋሕዶ የሚባለው ምንድነው? የሚል ጥያቄ ሊነሳ ይችላል።

1.1.1 ተዋህዶ ማለት

አምላክ የሰው የሆነበት ሰው አምላክ የሆነበት ምስጢር የተከናወነበት፣ የተፈፀመበት ነው። ይኸውም ከሁለት አካል አንድ አካል ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ የነሳበት ነው። ሁለት አካል የሚባለው አምላካዊው አካልና ሰዋዊው አካል ነው። አምላካዊው አካል ምሉዕ በኩልሔ (በዓለም ሁሉ የመላ ነው)፣ ውሱን አይደለም፣ አይጨበጥም፣አይደሰስም አይታይም፣ የሰው አካል ግን ይጨበጣል፣ ይዳሰሳል፣ ውሱን ነው የማይወሰነው አምላካዊ አካል የሚወሰነውን የሰው አካል ገንዘቡ አደረገ እንዲሁ ውሱኑ አካል የማይወሰነውን አምላካዊ አካል ገንዘቡ አደረገ። የማይጨበጠው፣ የማይዳሰሰው የማይታየው፣ አምላካዊ አካል የሚጨበጠውን፣ የሚዳሰሰውን፣ የሚታየውን የሰው አካል በተዋህዶ ገንዘቡ (የራሱ) አደረገ። እንዲሁ የሚጨበጠው፣ የሚዳሰሰው፣ የሚታየው የሰው አካል የማይታየውን የማይጨበጠውን የማይዳሰሰውን አምላካዊ አካል በተዋህዶ ገንዘቡ (የራሱ) አደረገ።

ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሕርይ ስንል፣ ሁለት ባሕርይ የምንለው አምላካዊውን ባሕርይና የሰውን ባሕርይ ነው። አምላካዊው ባሕርይ አይራብም፣ አይጠማም፣ አይታመምም፣ አይደክምም፣ አይተክዝም ወዘተ።

www.ethiopianorthodox.org

የሰው ባሕርይ ይራባል፣ ይጠማል፣ ይታመማል፣ ይደክማል፣ ይተክዛል ወዘተ ... ያ የማይጠማው፣ የማይራበው፣ የማይታመመው የአምላክ ባሕርይ ከሚራበው፣ ከሚጠማው፣ ከሚታመመው የሰው ባሕርይ ጋር በመዋሀድ ገንዘቡ (የራሱ) አደረገው። ስለዚህም ከሁለት ባሕርይ አንድ ባሀርይ ከሁለት አካል አንድ አካል በተዋህዶ ሆነ የምንለው ለዚህ ነው። በአንድ አካልና በአንድ ባሕርይ የተገለጠው ደግሞ የሕያው የእግዚአብሔር ልጅ እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው በመሆን ተገልጦአልና።

ተዋህዶ የሚለውን በቀላሉ እንድትረዱት አንድ ምሳሌ እንስጣችሁ። ይህ ምሳሌ ለብዙ ዘመናት አባቶቻችን የተዋህዶን ምሥጢር ሲያስረዱበት የኖሩበት ነው። ምሳሌ ብረትን ወስዳችሁ እሳት ውስጥ ብትከቱት ብረቱ ብረትነቱን አልቀየረም ነገር ግን የእሳቱን ባህይ በመዋሀዱ የሚያቃጥል ሆኖአል። እንዲሁ ደግሞ ብረቱ ስታዩት ፍም ነው አሁንም የብረቱን አካል አከሉ አድርጎ በመዋሀዱ ሙሉ ብረቱ ላይ ታዩታላችሁ። እኛም ተዋህዶ የምንለው እንዲሁ ነው።

ኃጢአት የሌለበት ኢየሱስ ክርስቶስ በሥጋው ኃጢአታችንን ተሸክሞአልና። ያ በተዋህዶ የከበረው በሰውም ምሳሌ ሆኖ የባርያን መልክ ይዞ የተገለጠው ኢየሱስ ክርስቶስ በፍጹም ተዋህዶ አየነው፣

- "ለኃጢአት ሞተን ለጽድቅ እንድንኖር እርሱ ራሱ በሥጋው ኃጢአታችንን በእንጨት ላይ ተሸከመ" 1ጴጥ 2፥24 ይህ እውነት ነው እንግዲህ በተዋህዶ የተፈፀመው ለኃጢአት ሞቶ ለጽድቅ መኖር በፍጹም ተዋህዶ የተገለጠው ኢየሱስ ክርስቶስ የፈፀመልን ነው። ምክንያቱም ሥጋ ለኃጢአት ሆኖ በኃጢአት ይኖር ነበር። ነገር ግን ያን የተዋረደውን ሥጋችንን ለማንሳት በተዋህዶ ራሱን አዋረደ ዝቅ አደረገ።
- እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ ከእግዚአብሔር ጋር መተካከልን መቀማት እንደሚገባ ነገር አልቆጠረውም ነገር ግን "የባርያን መልክ ይዞ በሰውም ምሳሌ ሆኖ ራሱን ባዶ አደረገ። በምስሉም እንደ ሰው

[illegible] ራሱን አዋረደ ለሞትም ይኸውም የመስቀል ሞት እንኳ የታዘዘ ሆነ።" (ፊል 2፥6-9) እርሱ በእግዚአብሔር መልክ ሲኖር ሳለ ያለው ከእግዚአብሔር መሆኑን ለመግለጽ ነው። መተካከልን መቀማት ማለት ከእግዚአብሔርና ከእርሱ ጋር እኩል ሆኖ ሳለ በምስሉ ማለት ከአምላክነቱ ሳይለወጥና ሳይጎድል እንዳችም ነገር ሳያጠፋና ሳያሳንስ የእኛን የሰውን ባሕርይ ለበሰ። ይኸም በተዋህዶ ተፈፀመ። በተዋህዶ ፍጹም ሰውነቱ ፍጹም አምላክ መሆኑን አሳይቶን ሁሉ ሲኖረውና ሲቻለው ራሱን ባዶ አደረገ። ምንም እንደሌለው ምንም ማድረግ እንደማይችል ሆኖ ሲሰድቡት አልተሳደበም፣ ሲመቱት አልተማታም፣ ሲገፉት አልተጋፋም እውነት ነውና የጥሉን ግድግዳ ሲያፈርስ ተገልጦአል። ራሱን ዝቅ በማድረግ ታየ ይህን እውነት ነው ስለ ክርስቶስ ቤ/ክርስቲያን የምትመሰክረው የምታስተምረው። 1ጴጥ 2፥22-24

ቅዱስ ዮሐንስም ስለ ሕይወት ቃል እንዲህ ሲል ተናግሮናል። "ስለ ሕይወት ቃል ከመጀመሪያው የነበረውንና የሰማነውን በዓይኖቻችን ያየነውን የተመለከትነውንም እጆቻችን የዳሰሱትን እናወራለን ሕይወትም ተገለጠ አይተንማል እንመሰክርማለን ከአብ ዘንድ የነበረውን ለእኛ የተገለጠውን የዘላለምን ሕይወት እናወራላችኋለን እናንተ ደግሞ ከእኛ ጋር ሕብረት እንዲኖራችሁ ያየነውንና የሰማነውን ለእናንተ ደግሞ እናወራላችኋለን ኅብረታችንም ከአባት ጋር ከልጁም ከኢየሱስ ክርስቶስ ጋር ነው።" 1ዮሐ 1፥1-4 እኛ ዛሬ የምናወራላችሁና ዛሬ ቤ/ክርስቲያን የምትነግረን በአይኖቻቸው ያዩትን የተመለከቱትን በእጆቻቸው የዳሰሱትን በፍጹም ተዋህዶ የከበረውን ኢየሱስ ክርስቶስን ነው። ማዳኑም ሁሉ ለሁላችን ተፈፅሞልናልና።

1.1.2 የመዳን ምሥጢር

ብዙ ጊዜ የተለያዩ የእምነት ድርጅቶች አብዝተው መናገር የሚሞክሩት ስለመዳን ጉዳይ ነው። ነገር ግን መዳን የሚለው ቃል ከምን፣ ከየት፣ እንዴት ለሚሉና ለመሳሰሉት ጥያቄዎች ግን ጠለቅ ያለና ግልጽ መልስ ሲሰጡ

www.ethiopianorthodox.org

አይታዩም። ለምን ሲባል መዳን የሚለው ቃልና ምሥጢሩ ራሱ ታላቅ እውነትና ፍቅር ትልቅ መታዘዝ የመጨረሻው ደኅንነት ምሥጢር ያለበት ነውና "መዳንም በሌላ በማንም የለም እንድንበት ዘንድ የሚገባን ለሰዎች የተሰጠ ስም ከሰማይ በታች የለምና" ሐዋ 4፥12 ይህ አገላለጽ የዳንበት ታላቅ እውነት የተፈጸመው በተዋህዶ በከበረው በኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ግልጽ አድርጐ ያመለክታል። ነገር ግን ብዙ ጊዜ ለተቃውሞ በተለይ ወላዲተ ምላክ ቅ/ድ/ማርያምን ቅዱሳኑ መላዕክትንና ቅዱሳን ሰዎችን ለመቃወም ሲናገሩት ይደመጣሉ። ነገር ግን እውነቱ ከዘላለም ሞት የመዳንን ምሥጢር ለመግለጽ የተነገረ ነው።

መዳናችን የተከናወነው የተፈፀመው በእርሱ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት ነው። በአንዱ አለመታዘዝ ምክንያት ሞት እንደመጣ ሁሉ ከዚህ ሞት ደግሞ ለመዳን የአንዱ መታዘዝ ወሳኝ ነበር። በእርሱም መታዘዝና ቁስል እኛ ተፈወስን።

- "በእውነት ደዌያችንን ተሸከመ ሕመማችንንም ተሸክሞአል" ኢሳ 53፥4
- "ስለዚህ ምክንያት ኃጢአት በአንድ ሰው ወደ ዓለም ገባ በኃጢአትም ሞት" ሮሜ 5፥12
- "እንግዲህ በአንዱ በደል ምክንያት ፍርድ በኩነኔ ወደ ሰው ሁሉ እንደመጣ እንዲሁ በአንዱ ጽድቅ ምክንያት ስጦታው ሕይወትን ለማጽደቅ ወደ ሰው ሁሉ መጣ" በአንድ ሰው አለመታዘዝ ሰዎች ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ እንዲሁ ደግሞ በአንዱ መታዘዝ ብዙዎች ፃድቃን ይሆናሉ።" ሮሜ 5፥18

እነዚህ ከላይ የተመለከትናቸው ጥቅሶች በአንዱ ኃጢአት ምክንያት ስለመጣው ሞት በግልጽ የሚያስረዱ ናቸው። ያ አንዱ ኃጢአት ምንድነው ብለን ስንጠየቅ በአዳም መተላለፍ ምክንያት የመጣ በደል ነው። መጽሐፍ ቅዱስም እንደሚገባ ታሪኩን ይነገረናል።

እግዚአብሔር ምድርንና ሰማይን በውስጧም ያሉትን ሁሉ ከፈጠረ በኋላ አክብሮና ገዥ አድርጎ የፈጠረው የሰውን ልጅ ነበር። ዘፍ 1፥28 እግዚአብሔርም በኤደን ምሥራቅ በተከላት ገነት ውስጥ ሰውን አኖረው ዘፍ 2፥8፤ ከዚህ በኋላ በዚያ ላኖረው ሰው ትዕዛዝ ሰጠው። ሕግ ሰጠው "ከገነት ዛፍ ሁሉ ትበላለህ ነገር ግን መልካምና ክፉ ከምታስታውቀው ዛፍ አትብላ ከእርሱ በበላህ ጊዜ ሞትን ትሞታለህና" ዘፍ2፥17 እግዚአብሔር አውነት ተናግሮአልና ፍጹም የሆነውን አውቀው እንዲኖሩ አደረጋቸው ትዕዛዙም ጽኑ ነበረች። ነገር ግን ይህን የተባለው ሰው በመሳሳቱ እግዚአብሔር ያለው ሊሆን ግድ ሆነ "ወደ ወጣህባት መሬት እስክትመለስ ድረስ በፊትህ ወዝ እንጀራን ትበላለህ አፈር ነህና ወደ አፈር ትመለሳለህና" ዘፍ 3፥19 ይህም ብቻ አልነበረም። በገነት መካከል የነበሩ ሌላ የሕይወት ዛፍ ነበርና ወደዛ ዛፍ እጁን ዘርግቶ እንዳይበላ ከኤደን ገነት አስወጣው ዘፍ 3፥24

እንግዲህ የአንዱ ሰው አለመታዘዝ የተባለው ይህ ነው። በአንዱ ምክንያት ኃጥአት ገባ በኃጢአትም ሞት ያለው ይህንኑ ነው። ጻድቃን ከጥፋት ይድኑ ዘንድ አልተቻለውም ነፍሳት ሁሉ ጌታ መጥቶ በዕለተ አርብ ቂቅሎ በአካለ ነፍስ ወርዶ እስኪያወጣቸው ድረስ በሲኦል በወይኒ ግዞት ውስጥ ነበሩ። "...እርሱ ደግሞ ሔዶ በወኅኒ ለነበሩ ነፍሳት ሰበከላቸው..." 1ጴጥ 3፥19 ነፍሳት ሁሉ የሕይወት ምርኩዝ በብሉይ ኪዳን አልነበራቸውም። ዕድል ፈንታቸው በሞት፣ በሲኦል መያዝ ነበር። ነገር ግን ይህን ሁሉ ያጠፋ ዘንድ ክርስቶስ ኢየሱስ በተዋህዶ ተገለጠ። ነቢያት ብዙ ደከሙ ብዙም ለመኑ፣ ተሰቃዩ፣ ተገረፉ፣ ወደ እናብስት ጉድጓድ ተጣሉ መከራ ስቃይ ቢፀናባቸውም በእነርሱ መከራ አለም ሊድን በእነርሱ ደም አለም ሊድን አልቻለም። እነርሱም "እነሆ አንተ ተቆጣህ እኛም ኃጢአት ሠራን ስለዚህም ተሳሳትን ሁላችንም እንደ ርኩስ ሰው ሆነናል ጽድቃችንም ሁሉ እንደመርገም ጨርቅ ነው" ሁላችንም እንደ ቅጠል ረግፈናል በደላችንም እንደ ንፋስ ወስዶናል።" ኢሳ 64፥6 ሲሉ የተናገሩት ከዚህ ሁሉ ያዳነን ከዘላለም ሞት አውጥቶ የዘላለምን ሕይወት የሰጠን እርሱ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው። "በእርሱ የሚያምን ሁሉ የዘላለም ሕይወት እንዲኖረው እንጂ

www.ethiopianorthodox.org

እንዳይጠፋ እግዚአብሔር አንድያ ልጁን እስኪሰጥ ድረስ አለሙን እንዲሁ ወዶአልና" ዮሐ 3፤16 እኛ ምንም ሳንከፍለው እንዲሁ ያለምንም ዋጋ ክፍያ አንዳች ለውጥ ሳንሰጠው እንዲሁ አፍቅሮ ወዶ ያዳነን እርሱ ነው። ስለዚህ ዋጋ የከፈለብን በዋጋ የተገዛን የደም ዋጋ የከፈለብን እርሱ ነውና። መገዛታችን እውነት ሆነ። "በዋጋ ተገዝታችኋል በሥጋችሁ እግዚአብሔርን አክብሩ" በማለት ይነግረናል። 1ኛ ቆሮ 6፤20

እነዚህ ሁሉ ግን የተከፈለብን የፈሰሰው ደም ከኃጢአት ሁሉ የሚያነፃ ነው "የልጁ የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነፃናል።" 1ዮሐ 1፤8 ይላልና ከኃጢአታችን ሊያድነን የታመነ ነው። ክርስቶስ ኢየሱስ አዳነን ስንል ከዘላለም ሞት ከአዳም የውርስ ኃጢአት (Orignal Sin) ነው። ምክንያቱም ሰው ሁሉ አጋንንት አስሮት ነበር። በዛ በአንዱ ኃጢአት ምክንያት አጋንንት ተቆጣጥሮት የነበረውን የሰውን ነፍስ አድኖ ወደ ዘላለም ሕይወት ከሞት ወደ ሕይወት ለማሻገር ነበርና። በእርሱ ሞት ከሞት ወደ ሕይወት አሻገረን። ስለዚህም መጽሐፍ ቅዱስ በእርሱ ሞት ስላለው መዳናችን የዘላለም መዳን እውነትም እንዲህ ይለናል "እውነት እውነት እላችኋለሁ ቃሌን የሚሰማ የላከኝንም የሚያምን የዘላለም ሕይወት አለው ከሞት ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም" ዮሐ 5፤24 "...ለሚታዘዙት ሁሉ የዘላለም መዳን ምክንያት ሆነላቸው" ዕብ 5፤10 "ከእርሱ ጋር ሕይወትን ሰጣችሁ በደላችሁን ሁሉ ይቅር አላችሁ በእኛ ላይ የነበረውን የሚቃወመንንም በትዕዛዛት የተፃፈውንም የዕዳ ጽሕፈት ደመሰሰው እርሱም በመስቀል ጠርቆ ከመንገድ አስወግዶታል።" ቆላ 2፤14 እነዚህ ከላይ ያየናቸው ሶስት ጥቅሶች ሕይወት የማግኘታችንን እውነት ያረጋግጡልናል።

የሚቃወመን የዕዳ ጽሕፈት የተባለው ዲያብሎስ እኛን ባርያ አድርጎ ለመግዛት "አዳም ገበሩ ለዲያብሎስ ሔዋን አመቱ ለዲያብሎስ" ብሎ ጽፎ የባርነት ደብዳቤ አስቀምጦብን ነበር። ይህንንም አንዱን በሲኦል አንዱን በዮርዳኖስ አስቀምጦ ነበር። ጌታ በዮርዳኖስ ያለውን በተጠመቀ ጊዜ

በሰውነቱ ተረግጦ በአምላክነቱ አቅልሎ ደምስሶታል። በሲኦል ያለውን ደግሞ በመስቀል ሞት ወቅት በዕለተ አርብ በአካለ ነፍስ ወርዶ ደምስሶታል። ለዚህ ነው ይቃወመን የነበረውን የዕዳ ጽሕፈት ያለው። ስለዚህም ይህ የውርስ ኃጢአት የተወገደበት ነው። ሌላው ገቢረ ኃጢአት የምንለው ነው ይህ ኃጢአት በምድር ስንኖር ልጆች ሆነን ከውሃና ከመንፈስ ቅዱስ ወንድ ልጅ በ40 ቀን ሴት በ80 ቀን ከተጠመቁ በኋላ በሚኖሩበት ዕድሜያቸው የሚፈጽሙት ኃጢአት ነው። ይህ ኃጢአት በንስሀ በመቃጠብ ራስን ለካህን በማሳየት የሚስተሰረይ ኃጢአት ነው።

እንግዲህ መዳን ስንል ከውርስ ኃጢአት ከዘላለም ሞት መሆኑን ለማስረዳት ያህል ይህ ከላይ ያነበብናቸው ሃሳቦች ግልጽ ያደርጉታል። እግዚአብሔር ይበልጥ ማስተዋሉን ይግለጽልን።

1.2 ሰዎች የሰውን ልጅ ማን እንደሆነ ይሉታል?

ፕሮቴስታንት

ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው የኛ አማላጅ

የፕሮቴስታንት እምነት ቡድኖች በየራሳቸው የየራሳቸው ሃሳብና አገላለጽ ቢኖራቸውም በተለይ ከፕሮቴስታንት የእምነት ክፈሎች ጴንጤዎች (Pentecostal Church) ተብለው የሚታወቁት ምሥጢረ ሥላሴን እንቀበላለን የሚሉና ኢየሱስን በአማላጅነት ቦታ ያስቀመጡ ናቸው። ይህ የእምነት ድርጅት በ19ኛው መቶ ክ/ዘመን መጨረሻ እና በ20ኛው ክ/ዘመን መጀመሪያ ላይ የተመሠረተ እምነት ነው።

ምሥጢረ ሥላሴን የአንድነት የሶስትነት ትምህርትን እንቀበላለን ይላሉ ግን እንደገና ተቃራኒ የሆነ በክርስቶስ የአማላጅነት ቦታ (Position) ሰጥተውት ያስተምራሉ። እስኪ በመጀመሪያ ምሥጢረ ሥላሴ ማለት ምንድነው ብለን እንመልከት።

www.ethiopianorthodox.org

ምሥጢረ ሥላሴ፦ በቅድስት ተዋህዶ ሃይማኖት ትምህረት በክርስትና ትምህርት እንደሚታመነው አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድም ሶስትም ናቸው የሚል ነው። በመጀመሪያ ሶስትነታቸውን በምን በምን ነው ስንል በስም፣ በአካል፣ በግብር ነው።

በስም፦ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ ማቴ 28፤19

በአካል፦ ለአብ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ አለው

ለወልድ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ አለው

ለመንፈስ ቅዱስ ፍጹም ገጽ፣ ፍጹም መልክ አለው

ማቴ 3፤13-17 ሉቃ 3፤22 ይህ በአካል ሶስትነታቸው ፍጹም የሆነውን አንድነታቸውን አያጠፋውም፣ አይበርዘውም፣ አይደመስሰውም ፍጹም በአንድነት አለና።

በግብር፦ አብ ወላዲ (አባት) ወልድ ተወላዲ (ልጅ) መንፈስ ቅዱስ

ሰራፂ (ሕይወት)

አብ ወልድን ይወልደዋል መንፈስ ቅዱስን ያሰርፀዋል

ወልድ ይወለዳል እንጂ አይሰርጽም አይወልድም

መንፈስ ቅዱስ ከአብ ይሰርፃል እንጂ አይወልድም

አይወለድም

አብ ወላዲ ነው	መዝ 2፤7	ወልድ ተወላዲ ነው	ማቴ 3፤17
	መዝ 109፤3		ዮሐ 3፤16
	ዕብ 1፤5		ዕብ 1፤5

መንፈስ ቅድስ ሰራፂ ነው። ሰራፂ ማለት የሚወጣ ማለት ነው ከአብ የሚሰርፅ ነው ስንል ከአብ የሚወጣ ማለታችን ነው።

ዮሐ 15፤26 "ዳሩ ግን እኔ ከአብ ዘንድ የምልክላችሁ አጽናኝ እርሱም ከአብ የሚወጣ መንፈስ በመጣ ጊዜ እርሱ ስለ እኔ ይመሰክራል።" እንዲሁ ዮሐ 14፤16 ዮሐ 14፤26 እነዚህ በጣም ግልጽና አጭር የሆኑ ማረጋገጫዎች ናቸው። ስለዚህ ምሥጢር ወይም ስለ አምስቱ አዕማደ ምስጢረ ማለትም ምሥጢረ ሥላሴ፣ ምሥጢረ ሥጋዌ፣ ምሥጢረ ጥምቀት፣

ምሥጢረ ቁርባን፣ ምሥጢረ ትንሣኤ ሙታን በሌሎች የቤ/ክርስቲያናችን መጻሕፍት በብዛት የተገለጸ ስለሆነ ብዙ እዚህ ላይ መግፋ ያን ያህል አስፈላጊ ስላልሆነ ነው።

አንድነታቸው በመለኮት፣ በአግዛዝ፣ በሥልጣን በፈቃድ ሕይወትን በመስጠት በእስትንፋስ ይህን በመሰለው ነገር ሁሉ አንድ ናቸው። ይህ አንድነት እንዴት እንደሆነ እንመልከት። አለምንና በውስጧ ያሉትን ሁሉ የፈጠረ እግዚአብሔር አንድ ነው። እርሱም ለብቻው ያለ ነው "ከማኅፀን የሠራኽ የሚቤዥህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል ሁሉን የፈጠርሁ ሰማያትን ለብቻዬ የዘረጋሁ ምድርንም ያጸናሁ እግዚአብሔር እኔ ነኝ ከእኔ ጋር ማን ነበር" ኢሳ 44፤24 እንዲሁም የነዚህ ሁሉ ፈጣሪና ባለቤት ብቻውን ያለ እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያረጋግጥልናል።

ዕብ 1፤10 ስለ ልጁ ደግሞ "ጌታ ሆይ አንተ ከጥንት ምድርን መሠረትህ ሰማዮችም የእጆችህ ሥራ ናቸው እነርሱ ያረጃሉ አንተ ግን ጸንተህ ትኖራለህ"

ዮሐ 5፤21 "አብ ሙታንን እንደሚያነሣ ሕይወትም እንደሚሰጣቸው እንዲሁ ወልድ ደግሞ ለሚወዳቸው ሕይወትን ይሰጣችኋል" ይህ ቃል በእነርሱ መካከል መለያየት ኖሮ ሳይሆን ፍጹም የሆነ በሥልጣን፣ በመለኮት ያላቸውን አንድነት የሚያሳይ ነው።

ይሁ 1፤24 "ሳትሰናከሉም እንዲጠብቃችሁ በክብሩም ፊት በደስታ ነውር የሌላችሁ አድርጎ እንዲያቆማችሁ ለሚችለው ብቻውን ለሆነ አምላክና መድኃኒታችን ከዘመን ሁሉ በፊት አሁንም እስከ ዘላለም ድረስ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ክብርና ግርማ ኃይልም ሥልጣንም ይሁን አሜን" ዮሐ 10፤30 "እኔና አብ አንድ ነን" ራዕ 1፤18 "ፊተኛውና መጨረሻው ሕያውም እኔ ነኝ"

www.ethiopianorthodox.org

እነዚህ ከላይ ያየናቸው ጥቅሶች በሙሉ የሥላሴን አንድነት በመለኮት፣ በሥልጣን፣ በአገዛዝ፣ በመፍጠር ያላቸውን አንድነት የሚያሳዩን ናቸው። ስለዚህ ክርስቲያኖች ይህ እውነት የማይለወጥ ታላቅ እውነት ነውና የማይነጣጠልና በፍጹም አንድነት ከዘላለም እስከ ዘላለም የሚኖር ጌታ እግዚአብሔር አምላካችን በአንድነት በሦስትነት የጸና መሆኑን ያመለክተናል። ጌታ እግዚአብሔር አምላካችን የልባችንን ብርሃን ገልጦ ያስረዳን ያሳውቀን።

እንግዲህ እንዲህ ብላችሁ ታምናላችሁ? ብለን ፕሮቴስታንቶቹን ስንጠይቅ እንዲህ ጥልቅ አይሁን እንጂ እንቀበለዋለን። እናምናለን ይሉናል ታዲያ እንዲህ የምታምኑ ከሆነ ሥላሴን ከተቀበላችሁ ክርስቶስን አማላጅ ማለታችሁ ለምን ይሆን? ስንላቸው መጽሐፍ ቅዱስ ላይ ስለተፃፈ ጥቅሱን በማየታችን ማረጋገጫ ስላለን የሚል መልስ ይሰጡናል። እስኪ እነርሱ የሚሉትን ለዚህ አባባል ያበቃቸውን ጥቅሶች እያንዳንዱን ተራ በተራ እስከ ትርጉማቸው በአማርኛ በእንግሊዝኛና በፈረንሳይኛ ቋንቋ እናያቸዋለን። በነዚህ ቋንቋዎች ለማየት ያስገደደን በአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ የተፃፈው በሙሉ ከንጉስ ጀምስ ቅጂ ከእንግሊዝኛው ላይ የተተረጐመ ስለሆነ እንግሊዝኛውን በደንብ የማየቱ አግባብ ይሆናል። ከዚህም ጋር በእንግሊዝኛ ውስጥ ያለው Intercession (አማላጅነት) የሚገልጸው ቃል እንደ እንግሊዝኛው The Oxford English Dictionary Vol. V. H-K At the clarendon press 1933 መሠረት ይህ ቃል ከፈረንሳይኛው እንደተገኘ ስለሚናገር የፈረንሳይኛውን ቃል ማየቱ እጅግ ወሳኝና ጠቃሚ ሆኖ በመገኘቱ ነው።

1.2.1 ፕሮቴስታንቶች ክርስቶስን አማላጅ አድርገው የገለጹባቸው ጥቅሶች እንደሚከተለው በሙሉ ይቀርባሉ።

ዮሐ 14፥6 "ኢየሱስም እኔ መንገድና እውነት ሕይወትም ነኝ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም። እኔንስ ብታውቁኝ አባቴን ባወቃችሁት ነበር ከአሁንም ጀምራችሁ ታውቁታላችሁ አይታችሁትማል አለው።" ይህን ጥቀስ

ኢየሱስ መንገድ ነኝ ሕይወት ነኝ እውነት ነኝ በእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም ብሏልና አማልዶ ሊያስገባን የሚችለው እርሱ ብቻ ነው ይላሉ። በተለይ ሁል ጊዜ የጻድቃንና ቅዱሳንን የማማለድ ተግባራቸውን ለመቃወም ይህን ጥቅስ ያቀርባሉ። እስኪ ለማንኛውም የጥቅሱ ፍቺ ምንድን ነው። አባቶቻችን እንደሚነግሩና መጽሐፍ ቅዱስ እንዳስተማረን ፊደል ይገድል መንፈስ ግን ሕይወትን ይሰጣል። እንዲሁ ፊደል ይገላል ትርጓሜ ግን ሕይወትን ይሰጣልና እስኪ ትርጉሙን እንመልከት።

- እኔ መንገድ ነኝ ያለበት ምክንያት

1ኛ ክርስቶስ መንገድ ነኝ ሲል አንድ ታላቅና እውነተኛ ምሥጢር አለው። እንዲሁ መጀመሪያ መንገድ ማለት ምን ማለት ነው? ስንል ከአንድ ሥፍራ ወደ ሌላ ሥፍራ የሚያደርስ፣ የሚወስድ ማለት ነው። ስለዚህም ኢየሱስ ክርስቶስ ስለኛ በመገረፉ፣ በመቁሰሉ፣ በመሞቱ፣ በመስቀል ላይ ስለኛ ኃጢአት በመሸከሙ፣ በደላችንን ሁሉ ተሸክሞ በፍቅሩ እኛን ወደ እርሱ በመጥራቱ ከነበርንበት የዘላለም ሞት አውጥቶ ወደ ዘላለም ሕይወት አሻገረን አደረሰን። ይህም እውነተኛና ብቸኛው የመዳናችን መንገድ እርሱ በመሆኑ ነው። መጽሐፍ ቅዱስም በመሞቱ ቁስል፣ በእርሱ ቁስል እኛ ተፈወስን ይለናል። እንዲሁ በርሱ የሚያምን ከሞት ወደ ሕይወት ተሻገረ እንጂ ወደ ፍርድ አይመጣም ይለናል። ዮሐ 5፥24 ስለዚህ መንገድ ከአንድ ቦታ ወደ ሌላ ቦታ እንደሚያደርስ ሁሉ እንዲሁ ክርስቶስ ከዘላለም ሞት ወደ ዘላለም ሕይወት የወሰደን ያሻገረን እርሱ ስለሆነ እኔ መንገድ ነኝ አለ።

2ኛ ሌላው ክርስቶስ መንገድ ነኝ ሲል በፍጹም አማላጅ ከሚለው ጋር ግንኙነት የሌለው መሆኑን ልናመለክታቸው፣ ልናስታውሳቸው እንወዳለን። ምክንያቱም መለስ ብለን የሰውን ልጅ ታሪክ እንድናይ ይጋብዘናል ይኸውም አዳምና ሔዋን በበደሉ ጊዜ እግዚአብሔር እንዳለውና እንደተናገረው ሞት ተፈረደባቸው። ከዚህም ኋላ እንዲህ አላቸው "እግዚአብሔር አምላክም አለ አዳም መልካምንና ክፉውን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ አሁንም እጁን

እንዳይዘረጋ ደግሞም ከሕይወት ዛፍ ወሰዶ እንዳይበላ ለዘላለም ሕያው ሆኖ እንዳይኖር ስለዚህ እግዚአብሔር አምላክ ከዔደን ገነት አስወጣው ወደ ሕይወት ዛፍ የሚወስደውንም መንገድ ለመጠበቅ ኪሩቤልንና የምትገለባበጥ የነበልባል ሰይፍን በዔደን ገነት ምሥራቅ አስቀመጠ። ዘፍ3፥22-24 ከዚህ የመጽሐፍ ቅዱስ ቃል አንድ ነገር እናስተውላለን። አዳም መልካምና ክፉን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ ያለው ከሶስቱ አካል አንድ አካል ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳማዊውን ባሕርይና አዳማዊውን ሥጋ ለብሶ መገለጹን ለማመልከት ነው። "እግዚአብሔር አምላክ ዳግም እጁን ዘርግቶ እንዳይበላ ወደ ሕይወት ዛፍ የሚወስደው መንገድ መዘጋቱን ያረጋግጥልናል ምክንያቱም በገነት መከከል መልካምና ክፉ የምታሳውቀው ዛፍ ብቻ ማትሆን የነበረችው የሕይወት ዛፍም ነበርና ዘፍ 2፥9 ከዚህች የሕይወት ዛፍ በልቶ ቢሆን ኖሮ ሕይወትን ያገኝ ነበር አይሞትም ነበር አንድም ጥፋቱ ወደ ንስሀ የማያመጣው ይሆን ነበርና እንዳይበላ ከለከለው አስወጣውም።

እንግዲህ ወደ ሕይወት ዛፍ የሚወስደው መንገድ ስለተዘጋ ወደ ሕይወት የሚያደርሰን መንገድ ያስፈልገን ነበር። ስለዚህም እርሱ ሕይወት ነውና መንገድ በመሆኑ ተዘግታ የነበረችውን ገነት አስከፈተልን። በመስቀሉም ሞት ዳግን ያ የተዘጋ በታ ተከፈተልን መከፈቱንም ሊያረጋግጥልን የወደደ ጌታ ከሁሉ በፊት በጎኑ ተሰቅሎ የነበረው ወንበዴ "በመንግስትህ በመጣህ ጊዜ አስበኝ" ስላለው አሰበው እንዲህ አለው "ኢየሱስ እውነት እልሀለሁ ዛሬ ከእኔ ጋር በገነት ትሆናለህ" አለው ሉቃ 23፥42 በዚህ ቃል መሠረት እውነተኛው መንገድ ኢየሱስ ክርስቶስ በደሙ መፍሰስ በሞቱ የተዘጋውን መንገድ አስከፍቶታልና መንገድ ነኝ አለን እንጂ ከምልጃ ጋር የሚገናኝ አይደለም ይህን ሁሉ በሥልጣኑ አድርጎታልና። ወደ ዘላለም ሕይወት የመጣነው ወደ ጽድቁም እንድንመጣ ወደ ገነትም እንድንገባ የተፈቀደልን እርሱ መንገድ በመሆን እኛን ከሞት ወደ ሕይወት ስላሻገረን ነው።

[illegible] እንግዲህ ወንድሞች ሆይ በመረቀልን በአዲስና በሕያው መንገድ ወደ ቅድስት በኢየሱስ ደም በመጋረጃው ማለት በሥጋው በኩል እንድንገባ ድፍረት ስላለን በእግዚአብሔርም ቤት ላይ የሆነ ታላቅ ካህን ስላለን ከክፉ ሕሊና ለመንጻት ልባችንን ተረጭተን ሰውነታችንንም በጥሩ ውኃ ታጥበን [illegible] እምነት በቅን ልብ እንቅረብ።" ዕብ 10፥19-22 ሌላው የመረቀልን ሕያው መንገድ ሕይወትን የሚሰጠን በኃጢአት ያደፈና የቆሸሸ ሰውነታችንን በንስሃ ታጥበን ንስሃ ገብተን የምንቀበለው ቅዱስ ሥጋውና ክቡር ደሙ እኛን ከኃጢአት ሞት ወደ ሕይወት የሚያሻግረን እንደሆነ ይገልጽልናል። ስለዚህም መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል። "ሥጋዬን የሚበላ ደሜን የሚጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው ሥጋዬ እውነተኛ መብል ደሜም እውነተኛ መጠጥ ነውና" ዮሐ 6፥54-55 እንግዲህ በደንብ አስተውሉት ይህ ቃል መንገድ የሚለውን ፍቺ ስለጌታ ኢየሱስ ክርስቶስ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ያብራራልናልና ማስተዋሉን ይስጥልን እንላለን።

- **ከእኔ በቀር ወደ አብ የሚመጣ የለም፦**

ይህ ቃል ሕይወትን የሰጠን ከዘላለም ሞት አድኖ ለክብሩ ያበቃን ወደ አባቱ ያቀረበን እርሱ መሆኑን የሚናገር ነው። እንዲሁ ደግሞ አብ ካሳበው በቀር ወደ ወልድ ኢየሱስ ክርስቶስ መምጣት አይቻልም። መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል። "የላከኝ አብ ካሳበው በቀር ወደ እኔ ሊመጣ የሚችል የለም እኔም በመጨረሻው ቀን አስነሣዋለሁ ሁሉም ከእግዚአብሔር የተማሩ ይሆናሉ በነቢያት ተብሎ ተጽፎአልና እንግዲህ ከአብ የሰማ የተማረም ሁሉ ወደ እኔ ይመጣል።" ዮሐ 6፥44-45 አስተውሉ። አብ መቼ ነው ያስተማረው ይህ ጥያቄ ቢነሳ መልስ የላቸውም ፈጥሮ ለመናገር ካልተሞከረ በስተቀር አብ ካላመጣችሁ ወደ እኔ አትመጡም የሚለው ቃልና በእኔ በቀር ወደ አብ አትመጡም የሚለው ቃል ረጋ ብለን ልናየውና ልናስተውለው የሚገባ ነው። ይህ አንድነታቸውን ለማሳየት የተገለጠ እንጂ አብ ከወልድ በልጦ

www.ethiopianorthodox.org

ወልድ የሚያመጣ ሆኖ ሳይሆን ወይም ደግሞ እንደ ዮሐ 6፡44 አገላለጽ ወልድ በልዑ አብ አስተምሮ ወደ ወልድ የሚስብ ሳይሆን የማይለወጠውን የማይገሰሰውን ፈጽሞ ሊፋለስ የማይችለውን አንድነታቸውን ለማሳየት የተገለጠ ነው። በእነርሱ መካከል መበለጥ፣ መበላለጥ የለምና በእሪና አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ እኩል ናቸው። አንድ ናቸው "ከሰማይ የሚመሰክሩ ሦስት ናቸው አባት ልጁ /ወልድ/ መንፈስ ቅድስ እነዚህ አንድ ናቸው" 1ኛዮሐ5፡7 መጽሐፍ ቅድስ 1938 አዲስ ኪዳን ዕትም እንዲሁ የእንግሊዝኛው ቃል እንዲህ ይለናል። "For there are three that bear record in heaven, the Father, the Word, and the Holy Ghost; and these three agree in one." To this typesetting copy right © 1987 by International Bible Society Eng.N.T.K.J.V.250-1305 1BS 95-50000.

እንግዲህ እንዲህ በማለት በግልጽ ያስቀምጠዋል። እውነት ነውና ማንም የእግዚአብሔርን አሰራርና እውነተኛ ቃሉን ማጣመም አይችልም። ቃሉ ለምን እንደተባለ መጽሐፍ ቅዱስን አንዱን ከአንዱ ሃሳብ በደንብ መረዳቱ ይገባል። እንዲሁ እንደ ራሳቸው ሃሳብ እየሄዱ ዘባቾች ይሆናሉ ብለዋቸዋል ብሉ ይሁ 1፡21 ላይ እንደተናገረው ዝም ብሎ ከመነዳት በፊት እንደ እግዚአብሔር ፈቃድ የእግዚአብሔርን ቃል ምሥጢሩንና ፍቺውን ምን እንደሆነ መረዳት ይገባል። እንዲሁ ግን መጽሐፍ ቅዱስ አንድ ቦታ ላይ እንዲህ ይላልና በፍጹም ሌላ ሃሳብ አንቀበልም ልንል አንችልም። በመጀመሪያ እኛ ማነን? የሚለውን መጠየቅ የተገባ ነው። ኢየሱስ ስላሉ ብቻ የሚዳን ቢሆን ኖሮ ሰይጣንም በማንነቱ ይድን ነበር በማመኑም ይተርፍ ነበር ያዕ 2፡19 ነገር ግን እግዚአብሔርን በማወቅ በእርሱ እውነት በመኖር የምንፈጽመው እንጂ እንዲሁ በከንቱ መለፍለፍ የሚገኝ አይሆንም። ጌታ እግዚአብሔር አምላክ መጻሕፍት ባለማወቅ በእርሱ ስተው እንደወደቁት እንዳንሆን በፈቃዱና በቸርነቱ ይጠብቀን አሜን ማቴ 22፡29።

1.2.2 የሮሜ 8፡34 ትንታኔ

ሮሜ 8፡34 "የሚያጸድቅ እግዚአብሔር ነው የሚኰንንስ ማነው? የሞተው ይልቁንም ከሙታን የተነሣው በእግዚአብሔር ቀኝ ያለው ደግሞ ስለኛ የሚማልደው ክርስቶስ ኢየሱስ ነው።"

Romans 8፡34 "Who is the condemmeh? It is Christ that died, yea rather, that is risen again, who is even at the right hand of God, who also maketo intercession for us. "Authorized King James Version. Romans 9፡34 "Who then, will condemn them? Not Christ Jesus, who died, or rather, who was raised to life and is at the right hand side of God Pleading with him for us!" today's English version Good news Bible.

የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ ቃል ቀደም ብለው በነበሩት ጥንታዊያን መጽሐፍ ላይ በተለይ ከ1947 ዓ.ም እትም ፊት ያሉት የሚናገሩት "የሚፈርደው" እያሉ ነው እንዲሁ ደግሞ በግእዙ ቃል ፍርድን የሚያሣይ ነው። አሁን በብዛት በሰው እጅ ላይ ያለው መጽሐፍ ቅዱስ ግን "የሚማልደው" የሚል ቃል ነው ያስቀመጠው እንግዲህ እንደመጽሐፉ ሃሳብ የሚኰንን ማነው? የሚያጸድቅ ማን ነው? የሚለው አገላለጽ ጽድቅና ኩነኔ ፍርድን እንጂ ምልጃን አያመለክትም ስለዚህም "የሚፈርደው" የሚለው ፍቺ ላይ ጎላ ያለ ትርጓሜ እንዳለው ያሳየናል። በዚሁ መጽሐፍ የአማርኛው መጽሐፍ ቅዱስ የንጉስ ጀምስ ቅጂ ላይ የተተረጎመ በመሆኑ ወደ ሮሜ 8፡26 ላይ ስንሔድ "መንፈስ በማይናገር መቃተት ይማልድልናል" ይላል መንፈስ ቅዱስ ግን የኛም ዶግማ ሆነ የነርሱ ዶክትሪን አማላጅ መንፈስ ቅዱስ የሚል ትምህርት የለውም። ነገር ግን ይህ ጥያቄ ሲነሳ ወዲያው ይማልዳል ማለት እንድንፀልይ ያተጋናል ያበረታናል ያነሳሳናል ድካማችንን ያስወግድልናል ያጽናናል ማለት እንደሆነ ይገልፃሉ ይናገራሉ። እኛም

www.ethiopianorthodox.org

እንዲሁ በዚህ መልኩ ሰፋ አድርገን እናብራራዋለን። እንግዲህ በዚህ አንድ ምዕራፍ ላይ ሁለቱም በአማላጅነት ቦታ ተጠቅሶ በተቀመጠበት ሥፍራ ለአንዱ ሌላ ትርጉም ለአንዱ ሌላ ልንሰጠው አንችልም። ልክ መንፈስ ቅዱስ ይማልዳል የሚለው እንደተተረጎመና ፍቺ እንደተሰጠው ሁሉ ስለኛ የሚማልደው የሚለው ቃል እንዲሁ ሊፈታ ይገባዋል።

ከዚህ በመነሳት የኢየሱስ ክርስቶስ ሥራው ቦታው (Position) ማማለድ ቢሆን ኖሮ አማላጅ ብሎ ይገልፀው ነበር። አማርኛው ወደ ተመለሰበት የንጉስ ጀምስ ቅጂ ስንሔድ ደግሞ ክርስቶስን Intercessor (ኢንተርሴሰር) ማለት ነበረበት ግን የኢየሱስ ክርስቶስ ተግባር ማማለድ ሳይሆን መፍረድ በመሆኑ ፈራጅም በመሆኑ በዚህ ቃል አልገለጸውም። ወይም Intervention (ኢንተርቬንሽን) መግለጹ ላንድ ወቅት ያደረገውንና የሠራውን ለማሳየት ነው። ኢንተርሴሽን የሚለው ቃል ተክክለኛ ፍቺው አማላጅነት የሚል ሲሆን ይህ ደግሞ ለአንድ ወቅት ለሚፈጸም ጉዳይ የሚገለጽበት ቃል ነው። እስኪ ለማገኛውም የእንግሊዘኛውን ፍቺዎችና የፈረንሣይኛ ቋንቋ ፍቺዎቹን እንይ። አሁንም አንባቢ ሆይ የምገልጸው ነገር ቢኖር በነዚህ ቋንቋዎች የግድ መልሶቹን ለማግኘት መጠቀም ስላለብን ነው። ያሊያ ግን የእንባይ ካብ ይሆንብናል። ሥር መሠረቱን ነቅለን ካየነው ግን ግልጽ ይሆናል በማለት ነው።

እንደ እንግሊዝኛው መዝገበ ቃል The Oxfourd English Dictionary Being a corrected Re-Issue with an Introduction, supplement, and Bibliography of a new English Dictionary on historical principles መሠረት ምን ፍቺ እንደሰጠው እያንዳንዱን እናየዋለን። እንደዚህ መዝገበ ቃላት አገላለጽ ኢንተርሴሽን የሚል (Intercession) የሚል ቃል ከ15ኛ መቶ ክፍለ ዘመን በፊት በእንግሊዝኛ ቋንቋ ውስጥ አልነበረም። ይህ ቃል የተገኘው ከፈረንሳይኛ እንደሆነ ይነግረናል። ጊዜውን ደግሞ ስናየው ከፕሮቴስታንት እምነት

ከመሠረት ጋር ለክርስቶስ አማላጅነትን የሚለው ቃል እንደተሰጠው እናያለን ምክንያቱም በፈረንሣይኛው መዝገበ ቃል ላይ ሮበርት (Robert) እንዲሁም ሊትሬ (Littre) መሠረት በ12ኛውና በ13ኛው መቶ ክ/ዘመን በነበሩት መጻሕፍት ላይ ቅ/ድንግል ማርያምን የተቀደሱ ቅዱሳን ሰዎች አማላጅ ብሎ ይጽፉቸዋል እንጂ ክርስቶስን አማላጅ አድርጎ የፃፈበት ከእንግሊዝኛው ትርጉም በፊት ባሉት ቋንቋዎች ላይ አይገኝም። ይህም ደግሞ ከቃሉ መገኘት ጋር የፕሮቴስታንቲዝም እንቅስቃሴ በፈጠረው ተቃውሞ በመጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ ተበርዞ የገባ መሆኑን እናያለን። ለምን ቢባል ለምን በጥንታዊው ቃልና ቃሉ ከተወሰደበት የፈረንሳይኛ ቋንቋ ስለማናገኘው ነው። ከ15ኛው መቶ ክ/ዘመን በፊት በነበረው ላይ ካልተገለጸ ከዛ በኋላ መምጣቱ የአመለካከት መዛባት መኖሩን ያመለክተናል ቃሉ እንዲህ አስቀምጦታል።

Intercession - n of action (sense it does not occur in aneient Ljit is found in F. from 15thc.) ብሎ ይዘጋዋል። ይቀጥልና የዚህን ቃል ትርጓሜ ሲያስቀምጥ በብዙ መልኩ ሊተነትነው እናገኛለን። The action of intercedig or pleading on behalf of (rarely against) another; entreaty solicitation; or prayer for another: mediation በማለት ይናገራል። ስለሌላው መጸለይ የሚል ትርጉም ያለው ነው።

በሀይማኖት ውስጥ ስላለው ፍቺ ደግሞ ሲያስቀምጥ 1726 Law Serious exxl(21) intercession is agreat and necessary part of Christian አማላጅነት በክርስትና ትልቁና በጣም አስፈላጊው ክፍል መሆኑን ከገለጸ በኋላ 1.1V 377 Justinian (mendi) intercession of the virgin ማለት ድንግል ማርያምን አማልጅን በማለት ይጠቀሙበት ነበር።

ወደ ጥንታዊው ሮም ስንሄድ ፍቺው ሃያል፣ ገናና፣ ፈራጅ፣ ባለስልጣን ሆኖ እናገኘዋለን። Rom. Hist. the action of interposing a veto; intercede ይላል።

www.ethiopianorthodox.org

በ1843 ዓ.ም. Penn Cyel XXv.202/In this year (B.C. 394) The meaning of intercession in veto ይለናል።

በአንድ ነገር እንዲፅናና ሁለቱ አንድ እንዲሆኑ የተደረገበትንም ምስጢር Intercession (ኢንተርሴሽን) ይለዋል። አጽኚ፣ አበርቺ፣ አንድ አድራጊ፣ የማይለያይ፣ የማያዳላ የሚለውን ትርጓሜ በጥንታዊው የላቲን ቋንቋ እናገኛለን። 1605 TIMME Quersity 1.V እንዳስቀመጠው። ለዚህ ቃል መገኘት ከፈረንሣይኛው በፊት ምንጩ የነበረው ላቲን ሲሆን በሮም ሕግ ውስጥ እንዲህ ሲል ፍቺውን አስቀምጦታል።

Rome Law:- 1875 poste Gaius III(ed 2) 399 Intercession is the assumption of liability for the dept. of another person by negotiation or contract with his creditor ይህ እስካሁን ያየነው ለዚህ ቃል በእንግሊዝኛው የተሰጠውን ትረጉም ሲሆን እንደ ጉድ ኒውስ ባይብል(GNB) አገላለጽ ያንኑ ቃል ፕሊዲንግ (pleading) ብሎ ገልፆታልና ምን ማለት እንደሆነ ትርጓሜውን የግድ ማየት ይኖርብናል።

እንደ ኮሊንስ ገም እንግሊዝኛም መዝገበ ቃላት (Collins Gem English Dictionary) አገላለጽ Plead in English ትርጉሙ Excuse; ይቅርታ

Pleading in America Vi, make earnest apple

ይላል። ሌላው ደግሞ የኦክስፎርድ መዝገበ ቃላት ያስቀመጠው ለአንድ ሰው እንዲሁ የሚናገርለት ከሆነ ነገር ለመጠበቅ በቂ ነገር የሚያቀርብ ይለዋል።

- Person who speaks in favour of 56 or stc.
- Principal law officer

እንደ ኦክስፎርድ ሚኒ ሪፈረንስ እና ቴዞረስ አገላለጽ

- Defendant's answer to a charge in a law court; appeal; excuse

ሲል ይገልፀዋል። ወደ አማርኛ ስንመልሰው ተከላካይ፣ ይቅርታ፣ ጥሪ የሚለውን ቃል ይሰጠናል። እንግዲህ ከነዚህ ሁሉ ፍቺዎች የምንረዳው ይህ ሮሜ 8፤34 ላይ ያለው ቃል ፍርድን ይቅርታ አድራጊ መሆኑን ኃያልነቱን አልፋና ኦሜጋ መሆኑን ለመግለጽ የተነገረ እንጂ የሚለምን ወይም ሰለኛ የሚጸልይ የሚል ፍቺ አናገኝም። የፈረንሣይኛው ቋንቋ አጠር ባለ መለኩ አራት ፍቺ ሰጥቶ አስቀምጦታል።

Synonyme de interceder (ሲኖኒም ድ እንተርሴዴ) ተመሳሳይ ፍቺዎች

1. intervenir- እንቴርቨኒር- ጣልቃ መግባት ይህም ክርስቶስ እኛን ለማዳን እርሱ ራሱ አምላክ ሆኖ ሳለ እኛን ለማዳን በመካከል ሆኖ ከራሱ ጋር አስታርቆናልና ነው።
2. Prier- ፕሪዬ- መለመን (መፀለይ) ይህም ፍቺ ጌታ በምድር ሲመላለስ በሥጋው ወራት ስለእኛ መለመኑን መፀለዩን አባት ሆይ የሚያደርጉትን አያውቁምና ይቀር በላቸው ብሎ መጠየቁን የሚያመለክት ነው። ይህ ግን በመስቀል ሞት ተፈጽሞአል።
3. Proteger- ፕሮቴገፎ - ከሆነ ነገር መጠበቅ - ከአጋንንት አሠራር የሚጠብቀን እንዳንወድቅ ዘወትር እየፈረደ ዲያብሎስን የሚያሳፍርልን እርሱ እውነተኛ አምላክና ፈራጅ እንጂ አማላጅ አለመሆኑን ያመለክታል።
4. defendre- ዴፎንድር - ተከላካይ እርሱ የዲያብሎስን ተቃውሞ ሁሉ በሞቱ አስወግዶ ልጆቹ አድርጎናል። ዛሬም ከሳሻችን ዲያብሎስን

www.ethiopianorthodox.org

እያሳፈረ የሚጥልልን እውነተኛ አምላክና ፈራጅ እርሱ መሆኑን የሚያመለክተን ነው።

ሙሉ የእንግሊዝኛውንና የፈረንሣይኛውን መግለጫ በመጨረሻ ገጽ ላይ ይመልከቱት።

እንግዲህ እውነቱ ይህ ከሆነ ምን ብለን ማመን እንዳለብን መጽሐፉ በሰፊው ያስረዳናል። ስለዚህ የዚህ ክፍል ትርጓሜ ፍርድን የሚያመለክት እንጂ ክርስቶስ አሁን ስለኛ የሚለምን አለመሆኑን ያሳየናል። አሁን ክርስቶስ ይለምንልናል ማለት ፈራጅነቱንና አምላክነቱን እንደ መካድ የሚቆጠር ነው። የብዙዎች የፈሪሣውያን ክስ ይህ ነበርና። ራሱን ከአምላክ ጋር ያስተካክላል እኔ እፈራለሁ ይላል የሚል ነበርና ስለዚህ ማስተዋልን ይጠይቃልና የመጽሐፉን ቃል ዝም ብለን ሳንነጻበት ፍቺውን በትክክል መረዳት ያስፈልጋል።

እስቲ አሁን ደግሞ ክርስቶስ እንደማያማልድ እነዚህ ሁሉ በምድር አጠናቆ መሄዱንና አሁን ግን መሆኑን የሚያሳየውን ማብራሪያ እንመልከት።

- "ይህ በምሳሌ ነግሬአችኋለሁ ነገር ግን ስለ አብ ለእናንተ በግልጥ የምናገርበት እንጂ ከዚህ ወዲያ በምሳሌ የማልናገርበት ሰዓት ይመጣል። በዚያን ቀን በስሜ ትለምናላችሁ እኔም ስለእናንተ አብን እንድለምን የምላችሁ አይደለሁም።" ዮሐ 16፥26 ይህ ቃል የራሱ የኢየሱስ ክርስቶስ ቃል ነው። እርሱም ከሞቱና ከትንሣኤው በኋላ በክብሩ እንጂ ስለኛ የሚለምንልን፣ የሚጸልይልን አለመሆኑን ያረጋግጥልናል። ከላይ ከቁ.16 ጀምሮ ስንመለከተው የሚለያዩትና የሚያዩበት ጥቂት ጊዜ እንዳለ ከገለፀላቸው በኋላ ይህንኑ ቃል ተናግሮአቸዋል። "ጥቂት ጊዜ አለ ታዩኛላችሁ" ያላቸው ከመቃበር ከወጣ ከትንሣኤው በኋላ ያለውን ጊዜ

ነው በተለያየ ወቅት ተገልጾ አይተውታልና። "ጥቂት ጊዜ አለ አታዩኝም" ያላቸው በመቃብር ሶስት መዐልትና ሶስት ሌሊት የቆየበት ጊዜ ለማሳየት ነው። እነዚህን ከገለጸ በኋላ እኔ ስለ እናንተ አብን አለምንም አለ። ይኸውም እርሱ የማዳኑን ሥራ በሥጋው ወራት አከናውኗልና ስለዚህም ቅ/ጳውሎስ ለቆሮንጦስ ሰዎች በላከው በሁለተኛው መልዕክቱ በምዕራፍ 5 ከቁጥር 16 ላይ እንዲህ ይለናል። "ስለዚህ እኛ ከአሁን ጀምሮ ማንንም በሥጋ እንደሚሆን አናውቅም ክርስቶስንም በሥጋ እንደሆነ ያወቅነው ብንሆን እንኳ አሁን ግን ከእንግዲህ ወዲህ እንደዚህ አናውቀውም" 2ቆሮ 5፥16 ለዚህ ነው እንግዲህ ጳውሎስ ይህን የገለጸው። በሥጋ እንደሆነ ያወቅነው ብንሆን እንኳ ያለው በሥጋ ተመላልሶ እንደ ሰው ተርቦና ተጠምቶ ታስሮና ተገርፎ ሞቶ ከሙታን ተለይቶ ተነሥቶአልና ስለኛ የፈጸማቸውን፣ ያደረጋቸውንና ያከናወናቸውን ሁሉ በሥጋው ወራት በዘሁ የተፈፀመው ያበቁ ስለሆነ ነው። እነዚህም በመስቀል ሞት ላይ ሁሉ አንድ ጊዜ ተፈጽሞአል። ከዛ በኋላ ስለኛ የሚለምን ኢየሱስ ክርስቶስ የለም ፈርዶ የሚያድነንና የሚፈውሰን ከኃጢአት ሁሉ ሊያነፃን የሚችል ክርስቶስ እንጂ ያለው ከርሱ በላይ ያለ አንዳች የለምና።

- "...አስቀድሞ ስለራሱ ኃጢአት በኋላም ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ዕለት ዕለት መሥዋዕት ያቀርብ ዘንድ አያስፈልገውም ራሱን ባቀረበ ጊዜ ይህን አንድ ጊዜ ፈጽሞ አድርጎአልና" ዕብ 7፥27 ምዕመናን አስተውሉት እነዚህ ሁሉ የተፈፀሙት አንድ ጊዜ ነው ራሱንም ያቀረበው በመስቀል ሞት ላይ ነው። እንግዲህ ይህን ያከናወነለትን ሁሉ ዘንግቶ ገና ኢየሱስ ስለ ኃጢአቴ ይማልዳል ማለት ገና አልዳንኩም በሉ የዘላለም ሞት እንደነገሰበት የማመን ያህል ነው።

ሌላው ሊለዩት ያልቻሉት አንድ ነገር እንዳለ ይሰማናል። ገቢረ ኃጢአትንና የጥንተ አብሶ ኃጢአትን ገቢረ ኃጢአት የምንለው ቀደም ብለን

www.ethiopianorthodox.org

የመዳን ምሥጢር ላይ እንደገለጽነው በሕይወታችን ዘመን ስንኖር የምንሰራው ኃጢአት ሲሆን ይህም በንስሀ የሚወገድ ነው። ጥንተ አብሶ ኃጢአት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ቁስልና ሞት በትንሣኤውም የተወገደ ነው። ይህ ኃጢአት የዘላለም ሞት አሳውጆብን የነበረ ኃጢአት ነውና ስለዚህ ሁለቱን አጥርተው ቢለዩአቸው ክርስቶስንም በትክክል ለይተው ይረዱት ነበር።

- ዕብ 5፤7 "እርሱም በሥጋው ወራት ከሞት ሊያድነው ወደሚችል ከብርቱ ጩኸትና ከእንባ ጋር ጸሎትንና ምልጃን አቀረበ። እግዚአብሔርን ስለመፍራቱ ተሰማለት ምንም ልጅ ቢሆን ከተቀበለው መከራ መታዘዝን ተማረ። ከተፈፀመም በኋላ በእግዚአብሔር እንደ መልከ ጼዴቅ ሹመት ሊቀ ካህናት ተብሎ ስለ ተጠራ ለሚታዘዙት ሁሉ የዘላለም መዳን ምክንያት ሆነላቸው" እነዚህ ሁሉ በሥጋው ወራት በምድር ሲመላለስ የፈፀማቸው መሆኑን በግልጽ የሚያረጋግጥ ነው። እግዚአብሔርን ስለመፍራቱ ተሰማለት ማለቱ አዳም እግዚአብሔርን ባለመፍራቱ ደፍሮ በልቶ ነበርና እርሱ ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ጉልበት አቅም ኃይል እያለው እንደሌላው በመሆን ራሱን ዝቅ አድርጎ መታዘዝን አሳይቶአልና። መጽሐፍም እንዲህ ይለናል። "በአንዱ ሰው አለመታዘዝ ብዙዎች ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ እንዲሁ ደግሞ በአንዱ መታዘዝ ብዙዎች ጻድቃን ይሆናሉ።" ሮሜ 5፤19 አንዱ ያልታዘዘው አዳም ነው አትብላ የተባለውን በልቶአልና አንዱ የታዘዘው ክርስቶስ ነው ከሰማየ ሰማያት ወርዶ ራሱን ባዶ አድርጎ ስለእኛ ሞቶአልና። ሞት የመጣው ባለመታዘዝ ምክንያት ነበርና ለሚታዘዙ ሁሉ ይድኑ ዘንድ የዘላለም መዳን ምክንያት ሆነላቸው ያለው ለዚህ ነው። አባቶቻችንም ሲናገሩ "ከመሥዋዕት መታዘዝ ይበልጣል" ይሉናል። ክርስቶስ አልፋና ዖሜጋ መጀመሪያና መጨረሻው እርሱ ስለሆነ ከእርሱ ውጪ ከእርሱ በላይ ማንም የለም። ፈራጅ እንደ ሥራው ለሁሉ የሚከፍል እንጂ ስለኛ

ኃጢአት የሚለምን አይደለም። "እነሆ በቶሎ እመጣለሁ ለእያንዳንዱም እንደ ሥራው መጠን እከፍል ዘንድ ዋጋዬ ከእኔ ጋር አለ። አልፋና ኦሜጋ ፊተኛውና ኋለኛው መጀመሪያውና መጨረሻው እኔ ነኝ" ከዚህ በላይ ምን ያስፈልግ ይሆን? አማላጅ ብለው የሚያምኑ ራሳቸውንና እምነታቸውን እንዲመረምሩ እንጠይቃቸዋለን። የሚያምኑት እምነት ራሱ እርስ በርሱ ይጋጫልና። ክርስቶስ ኢየሱስ ወልድ ከሶስት አካል አንዱ አካል መሆኑን አምላክ ፈጣሪ ከአብ ጋር በእሪና እኩል መሆኑንና ራሱ እግዚአብሔር መሆኑ እያመኑ ፍጹም በተቃረኒው ደግሞ አማላጅ ነው ብሎ ማመን ሁለቱ ፍጹም ይቃረናል። ስለዚህም ነው እምነታቸውንና ራሳቸውን እንዲመረምሩ የጠየቅናቸው። አማላጅ ከሚለው ቃል ጋር መምጣት አንስቶ እምነቱ አብሮ ተመሥርቶአለና የቀደመውን ግን ባለመመርመር ብዙዎች እየጠፉ ነውና። ለዚህም ይመስለናል ከሙሉ ወንጌል አማኞችና ከሌላው የጴንጤ ቡድን ውስጥ የእምነት ሠራዊት (Faith Armay)የአሸናፊዎች መቅደስ(Winner Chaple) አሴምብል ቸርች የመሳሰሉት ተገንጥለው የወጡት። ነገር ግን መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል። "እግዚአብሔር እንዲህ ይላል በመንገድ ላይ ቁሙ ተመልከቱም የቀደመችውን መንገድ ጠይቁ መልካሚቱ መንገድ ወዴት እንደሆነች እወቁ በእርሷም ላይ ሂዱ ለነፍሳችሁ ዕረፍት ታገኛላችሁ ብዙዎች ግን አንሔድባትም አሉ።" ኤር 6፤16 መንገድ ያለው ሃይማኖትን ነው የቀደመውን እምነት በመጠየቅ ትክክሉን መረዳት ይቻላል። ልብን እልከኛ ማድረግ ግን ጥፋት ነው "መንፈስን አታጥፉ ትንቢትን አትናቁ ሁሉን ፈትኑ መልካሙን ያዙ ከማናቸውም አይነት ክፉ ነገር ራቁ።" 1ተሰ 5፤19 ይህ ምክር ታላቅ ነውና የእግዚአብሔርን እውነት ማጥፋቱ የተገባ አይሆንምና ሁሉን ፈትኖ መልካሙን ሃይማኖት መያዝ ይበጃል፣ያድናል።

www.ethiopianorthodox.org

☞ 1ጢሞ 2፥5 " አንድ እግዚአብሔር አለና በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው መካከለኛው ደግሞ አንድ አለ፤ እርሱም ሰው የሆነ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው"።

ሌላው ብዙ ጊዜ አብዝተው ክርስቶስ ያማልዳል የሚሉበት ጥቅስ ይህ ነው። በእውነቱ ይህ ቃል አንድ እግዚአብሔር አለና ነው ያለው አንዱ እግዚአብሔር ደግሞ ራሱ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። በሰውና በእግዚአብሔር መካከል ያለው እርሱ የማስታረቅ ሥራን ስላከናወነ ነው። ይህንም መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ያስቀምጠዋል "ነገር ግን የሆነው ሁሉ በክርስቶስ ከራሱ ጋር ካስታረቀን የማስታረቅም አገልግሎት ከሰጠን ከእግዚአብሔር ነው እግዚአብሔር በክርስቶስ ሆኖ ዓለሙን ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበርና በደላቸውንም አይቆጥርባቸውም ነበር በእኛም የማስታረቅ ቃል አኖረ።" 2ቆሮ 5፥18-20 እግዚአብሔር ከአለሙ ጋር በክርስቶስ ሆኖ ታረቀን እርሱ ክርስቶስ እግዚአብሔር ነውና ከራሱ ጋር ያስታርቅ ነበር አለን። ይህ በመካከል የሚለው ቃል እርቅን ከአምላክ ጋር እንድናደርግ የተገለጠ ኢየሱስ ክርስቶስ መሆኑን ለማመልከት እንጂ ፈጽሞ ከምልጃ ጋር ግንኙነት የለውም። ምክንያቱም በመካከል ሆኖ ሰውና እግዚአብሔርን የሚያስታርቅ ስላልነበረ

"አንድያ ልጁ እስኪሰጥ ድረስ ዓለሙን እንዲሁ ወዶአልና" ያሰኘው ይህ ነው። ዮሐ 3፥16 ይህም ልጅ በመካከል መሆኑ ከራሱ ጋር እርቅን ለሰው ልጆች ሊሰጥ መሆኑን ያመለክተናል። አንድ ጥቅስ እንጨምር "...ጥልንም በመስቀሉ ገድሎ በእርሱ ሁለታቸውን በአንድ አካል ከእግዚአብሔር ጋር ያስታርቅ ዘንድ ነው።" ኤፌ 2፥16 ተለያይተን የነበርን እኛ በክርስቶስ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር መታረቃችንን ለማመልከት ነው። እርሱ በመስቀሉ ሞት የዘላለሙን ሞት በማስወገድ ሕይወትን ለኛ ሰጥቶናልና። ክብር ለእርሱ ይሁን ስለዚህ መካከል የሚለው መድኃኒት ሆኖ ለዘላለም ሕይወት ያበቃን እርሱ ክርስቶስ ኢየሱስ በመሆኑ ነው።

☞ ዕብ 7፥23-25 "እነርሱም እንዳይኖሩ ሞት ስለከለከላቸው ካህናት የሆኑት ብዙ ናቸው እርሱ ግን ለዘላለም የሚኖር ስለሆነ የማይለወጥ ክህነት አለው። ስለ እርሱም ሊያማልድ በሕይወት ይኖራልና ስለዚህ ደግሞ በእርሱ ወደ እግዚአብሔር የሚመጡትን ፈጽሞ ሊያድናቸው ይችላል።"

ይህ ዕብራውያን መልዕክት ምዕራፍ ሰባት የሚያወራው የብሉይ ኪዳን ካህናትና የአዲስ ኪዳን እውነት ፈጽሞ በደሙ ያዳነንን ሊቀ ካህናታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እንዴት እንዳደረገና በሁለቱ መካከል ያለውን ልዩነት በማነፃፀር የፃፈው ነው። ስለ እነርሱ የተባለው የብሉይ ኪዳን ሊቀ ካህናት ነው። እስኪ በብሉይ ኪዳን ምን ይደረግ እንደነበር እንመልከት። በመጀመሪያ ደረጃ ብሉይ ማለት የድሮ ማለት የቀደመውን ኪዳን እግዚአብሔር ለነቢያት ሰጥቶ ነበርና ነው። ይህም ኪዳን ያለ ደም ሥርየት የለምና። በጎችን፣ ፍየሎችን፣ ጥጆችን፣ ጊደሮችን፣ ዋኖስ፣ ርግብ በማቅረብ የሚያገኙት የኃጢአት ሥርየት ነበር። ይህም ኪዳን ብሉይ በመባል ይታወቃል። ለዚህም እግዚአብሔር ለነቢዩ እግዚአብሔር ሙሴ የሚያቀርቡትን መስዋዕት እንዴት እንደሆነ ነግሮአቸው ነበር። ይህን መሥዋዕት ደግሞ የሚያቀርቡት ሰዎች ሊቀ ካህናት ተብለው ይጠሩ ነበር። መሥዋዕቱ አይነታቸው የተለያየ ነበር።

አንደኛ፡- የኃጢአት መሥዋዕት ይህ ሰው ስለሰራው ኃጢአቱ ይቅር እንዲባል ይዞት የሚመጣው መስዋዕት ነው። ይህም በበጎች፣ በጥጆች፣ በጊደሮች ደም መፍሰስ የሚፈጸም ነበር። ከዚህም በኋላ በሐጸጽ ቅጠል ደሙን ይረጩ ነበር የኃጢአት ሥርየት በዚህ መልኩ ይፈፀም ነበር።

ሁለተኛ፡- የሚቃጠል መሥዋዕት ይህ በእግዚአብሔር ፊት በቅድስተ ቅዱሳት ፊት ሊቀካህኑ ለእግዚአብሔር መገዛታቸውን በማመልከት ስለ ታላቅነቱና አምልኮቱ የሚያቀርበው መሥዋዕት ነው።

www.ethiopianorthodox.org

ሦስተኛ፦ የበደል መሥዋዕት ስለ በደላቸው በእግዚአብሔር ፊት በሊቀ ካህኑ እጅ ጌታ እግዚአብሔር አምላክ ይቅር እንዲላቸው የሚቀርብ ነው።

አራተኛ፦ የሰላም መሥዋዕት ብዙ አይነት አፈጻጸም ቢኖረውም ይህ መስዋዕት ስለ ሰላም የሚቀርብ ነው። ብዙ ጊዜ ግን መጽሐፍ ላይ ይህ መስዋዕት በብዛት ሲቀርብ አናየውም። በተወሰኑ ጊዜያት ካልሆነ በስተቀር።

አምስተኛ፦ የደህንነት መሥዋዕት ይህ መሥዋዕት ለራሳቸውና ለአገራቸው ለሕዝቡ ደህንነት የሚቀርብ መሥዋዕት ነው። በመቅሰፍት ጊዜያት ሁሉ የሚቀርብ ነው።

ስለመሥዋቶቹ የሚከተሉትን ጥቅሶች ይመልከቱ። ዘፀ 18፤12 ዘሌ 16፤1-5 ዘሌ 12፤6 1ዜና 21፤16-27

እነዚህ ከላይ ያየናቸው መሥዋዕቶች በሙሉ የሚፈጸሙት በሊቀ ካህኑ ነበር። ሊቀ ካህኑ ራሱ ሁሌ እንዳይገባ ያለመሥዋዕትም እንዳይቀርብ ታዞ ነበር። የመጀመሪያ የብሉይ ሊቀ ካህን የነበረውን አሮንን እግዚአብሔር ለሙሴ በመንገር እንዲህ ብሎታል። "እኔ በሥርየት መክደኛው ላይ በደመናው ውስጥ እታያለሁና እንዳይሞት በመጋረጃው ውስጥ በታቦቱ ላይ ወዳለው ወደ ሥርየቱ መክደኛ ወደ ተቀደሰው ሥፍራ ሁልጊዜ እንዳይገባ ለወንድምህ ለአሮን ንገረው። እንዲሁ አሮን ለኃጢአት መሥዋዕት ወይፈን ለሚቃጠል መሥዋዕትም አውራ በግ ይዞ ወደ ተቀደሰ ሥፍራ ይግባ" ዘሌ 16፤2-3 ወደ እግዚአብሔር ያለ መሥዋዕት መቅረብ አይቻልም ነበር። ሊቀ ካህኑ ኃጢአት ካለበት እዛው ይገድለው ስለነበር ወደ ውስጥ የሚገባው ሰው እግሩ በገመድ ይታሰር ነበር። ምክንያቱም ቢሞት በገመድ ጎትተው ያወጡት ነበር እንጂ ሬሳውን ገብቶ የሚያወጣ አልነበረም።

እንግዲህ በብሉይ ኪዳን ይህ ሁሉ ድካም ሊኖርባቸው የቻለው ኃጢአት ባለመወገዱ በዘላለም ሞት የታሰሩ በመሆናቸው ነው። እነርሱ

ያሻሉት ሊቃነ ካህናቱ በመጀመሪያ ለራሳቸው ኃጢአት መወገድ መሥዋዕት ካቀረቡ በኋላ ለሰው ደግሞ ያቀርቡ ነበር። ምንም እንኳን እነርሱ የሚያቀርቡት መሥዋዕት ጌታ እግዚአብሔር አምላክ ለጊዜው ባያጠፋቸውም ካህናቱ ግን እንደማንኛውም ሰው በሞት የታሰሩ ነበሩ። ከፍብለን ዕብ 7፤23 ላይ እንደምናየው "እነርሱ ግን ሞት ስለከለከላቸው ካህናት የሆኑ ብዙ ናቸው።" ይላል። ይህ አገላለጽ አንድ ነገር ያስረዳናል። ሞትን ሊያስወግድ የሚችል መሥዋዕት አልነበረም። ከጊዜያዊ መቅሰፍት ይድኑበት ነበር። እንጂ ነገር ግን ክርስቶስ በተገለጠ ጊዜ የፍየልና የበግ ደም ሳይሆን በራሱ ደም አነፃን። በነዚህ እንስሳት ደም ፈንታ የእርሱ ደም በመቅደሱ ቆመ። ያ የጥል ግድግዳ መፍረሱን ለማመልከት የመቅደሱ መጋረጃ ለሁለት ተቀደደ። እኛም በርሱ ደም ዳንን። የሊቃነ ካህናቱ ያ ሁሉ ድካም ቀረ ሊቃነ ካህናቱ አሁን በየዕለቱ መሥዋዕት ይዞ መግባት አያስፈልገውም። ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ በሞቱ ይህን ሁሉ አስወግዶ ራሱን በማቅረብ ፈጽሞታልና። መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል። "እርሱም (ኢየሱስ ክርስቶስ) እንደነዚያ ሊቃነ ካህናት አስቀድሞ ስለራሱ ኃጢአት በኋላም ስለ ሕዝቡ ኃጢአት ዕለት ዕለት መሥዋዕት ያቀርብ ዘንድ አያስፈልገውም ራሱን ባቀረበ ጊዜ ይህን አንድ ጊዜ ፈጽሞ አድርጓልና።" ዕብ 7፤26-28 ከዚህ በላይ ምን ማረጋገጫ ያስፈልጋል። ስለዚህም ክርስቶስ ያን የካህናቱን ድካምና ሞት አስወግዷልና ስለ እነርሱ ሊያማልድ ማለት ድካሙን መስዋዕቱን ሁሉ አስቀርቶ ለነርሱ ፈርዶላቸዋልና። ከሞትም አድኖአቸዋልና ስለዚህ ካህናቱ ዛሬ የፍየልና የበግ የጥጃ ደም ሳይሆን ይዘው የሚቀርቡት የክርስቶስን ደምና ሥጋ ነው። ቤ/ክርስቲያንም "ሥጋዬን የበላ ደሜን የጠጣ የዘላለም ሕይወት አለው" ዮሐ 6፤53 ባለው አማናዊ ቃሉ መሠረት ካህናቱ "ሥጋውን ብሉ ደሙን ጠጡ" ብለው ያውጃሉ ሕይወት እንድናገኝ ከርሱም ጋር ያለን ሕብረት በዚህ ይፈፀማልና። ስለሆነም ይህን አስተውሎት የቃሉ ፍቺ የሚያስረዳንን በግልጽ ማወቅ ይኖርብናል። ቀደም ብለን እንዳልነው "ይማልዳልና" ያለው "ይፈርዳል ድካማቸውን አስቀርቷል የበጎችና የፍየሎች ደም ተወግዶ በደሙ ነፅተናል።"

www.ethiopianorthodox.org

የሚል ፍቺ ያለው ነው ትርጉሙ እነርሱ እንደሚሉት ይሁን እንኳ ቢባል እነዛ ካህናት ሞተዋል አልፈዋል። ስለ እነርሱ በማለት መጽሐፍ ነግሮና ሁሌ ለሞቱት ለነዚህ የብሉይ ኪዳን ካህናት ይለምንላቸዋል የሚል ፍቺ ሊሰጥ ነው። ታዲያ የጌታ ማዳኑ አንድ ጊዜ ፈጽሞ አደረገው ማለቱን ሁሉ ከንቱ ያደርገዋል። ፈጽሞ ከጌታ አሰራር ጋር የማይገናኝ ፍቺ ይሆናል ገና ስላለፈው ሊያውም ብሉይ ኪዳን ይለምናል ብሎ የሚሰጠው ፍቺ ፍጹም ስሕተትና ማስተዋል የጎደለው መሆኑን ያመለክተናል። በዚህ አንፃር ትክክለኛው የመጽሐፍ ቃል ፍቺ ከላይ ቀደም ብለን የገለጽነው ነው።

- “ሊቀ ካህናቱም በየዓመቱ የሌላውን ደም ይዞ ወደ ቅድስቱ እንደሚገባ ራሱን ብዙ ጊዜ ሊያቀርብ አልገባም እንዲህ ቢሆንስ ዓለም ከተፈጠረ ጀምሮ ብዙ ጊዜ መከራ ሊቀበል በተገባው ነበር። አሁን ግን በዓለም ፍጻሜ ራሱን በመሥዋት ኃጢአትን ሊሽር አንድ ጊዜ ተገልጦአል። ለሰዎችም አንድ ጊዜ መሞት ከእርሱ በኋላም ፍርድ እንደ ተመደበባቸው እንዲሁ ክርስቶስ ደግሞ የብዙዎችን ኃጢአት ሊሸከም አንድ ጊዜ ከተሰዋ በኋላ ያድናቸው ዘንድ ለሚጠባበቁት ሁለተኛ ጊዜ ያለ ኃጢአት ይታይላቸዋል“ ዕብ9፤25-28
- “ነገር ግን እርሱ በብርሃን እንዳለ በብርሃን ብንመላለስ ለእያንዳንዳችን ኅብረት አለን የልጁም የኢየሱስ ክርስቶስ ደም ከኃጢአት ሁሉ ያነፃናል።“ 1ዮሐ 1፤7

እግዚአብሔር የማስተዋሉን ሃይል ይስጠን

- 1ኛ ዮሐ 2፤1 “ማንም ኃጢአትን ቢያደርግ ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን እርሱም ጻድቅ የሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ ነው።“

በመሠረቱ ቃሉን በትክክል ላስተዋለው ክርስቶስ ለመለመኑ የሚቀርብ ጥቅስ አልነበረም። ከአብ ዘንድ ጠበቃ አለን የሚለው አገላለጽ ምን እንደሆነ እንመልከተው። ጠበቃ በመሠረቱ ሥራው አንድን ተከሳሽ የክሱ ነገር በርሱ ላይ ቅጣት እንዳይፈፀም የሚከላከል ከጥፋት ፍርድ የሚያድን ነው። ጠበቃ

ጠቅለል ባለ አመለካከት ተከሳሹን ነፃ የሚያወጣ ነው ለምሳሌ ያህል በአለም ላይ ብዙ የፍርድ ሂደቶች ይከናወናሉ። ተከሳሽን ከፍርድ ነፃ ለማውጣት ከፍተኛውን ሚና የሚጫወተው ጠበቃው ነው ተከሳሹም ከፍርድ ነፃ ቢሆን የሚደነቀውና የሚመሰገነው ጠበቃው ነው። እንግዲህ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ እኛን ከፍርድ ነፃ ለማውጣት ሞቶአል፣ ሙትና መቃብርን አጥፍቶ ተነስቷል። እርሱ ለኛ ባይቆምልን ኖሮ ኃጢአት ሠልጥኖብን መንገድ ጠፍቶብን እንኖር ነበር እርሱ ዘወትር ኃጢአታችንን ይቅር ሊለንና ሊያነፃን የታመነ ነውና ከሳሻችን ዲያብሎስ የሚያስነሳውን የሞትና የኃጢአት ሥራ በርሱ ኃይል ነፃ እንደሚያወጣን የሚናገር ነው። እርሱን መጽሐፍ ዳኛ ማለት አቅቶት አይደለም። የኛን ሥጋ በመልበስ የኛን መከራና ሥቃይ እርሱ የተሸከመው በመሆኑ እንጂ “ክርስቶስ ጠበቃ አለን“ ቢል ዘወትር ለኛ ኃጢአት የሚለምን ማለት ሳይሆን የሚፈርድልን ነፃ የሚያወጣን ይቅር የሚለን ከሳሻችን ዲያብሎስን የሚያሳፍርልን አለን ማለቱ እንደሆነ ግልጽ ሊሆን ይገባዋል። ለምሳሌ ጌታ እግዚአብሔር አምላካችን ጠበቃ ሆኖ ኢያሱን ነፃ እንዳወጣው እንመለከታለን። “እርሱም ታላቁን ካህን ኢያሱን በእግዚአብሔር መልዐክ ፊት ቆሞ አሳየኝ ሰይጣንም ይከሰው ዘንድ በስተቀኝ ቆሞ ነበረ። እግዚአብሔርም ሰይጣንን “ሰይጣን ሆይ እግዚአብር ይገሥፅህ ኢየሩሳሌም የመረጠ እግዚአብሔር ይገስፅህ በውኑ ይህ ከእሳት የተነጠቀ ትንታግ አይደለምን አለው። ኢያሱ እድፋም ልብስ ለብሶ በመልዐኩ ፊት ቆሞ ነበር። እርሱም መልሶ በፊቱ የቆሙትን እድፋሙን ልብስ ከእርሱ ላይ አውልቁ አላቸው እርሱንም አበሳህን ከአንተ አርቄዐለሁ ጥሩ ልብስም አለብስሃለሁ አለው። ደግሞ ንጹህ ጥምጥም በራሱ ላይ አድርጉ አለ። እነርሱም በራሱ ላይ ንጹህ ጥምጥም አደረጉ ልብስን አለበሱት የእግዚአብሔርም መልዐክ በአጠገቡ ቆሞ ነበር“ ዘካ 3፤1-5

ከዚህ ጥቅስ የምንረዳው ራሱ እግዚአብሔር ከሳሹን ሰይጣንን እንዴት እንዳሳፈረው የሚያመለክት ነው። ከዚህ እውነት በመነሳት ክርስቶስን ጠበቃ

www.ethiopianorthodox.org

ሲለው አዳኛችን፣ ከሳሻችን ዲያብሎስን የሚያሳፍርልን፣ አበሳችንን ሁሉ ያራቀልን አንዱ ጌታ አምላክ መድኀኒትና ፈራጅ እርሱ መሆኑን ለመመልከት ነው። ምክንያቱም 1ዮሐ 1፥9 "በኃጢአታችን በመናዘዝ ኃጢአታችንን ይቅር ሊለን ከአመፃም ሁሉ ሊያነጻን የታመነና ጻድቅ ነው።" ይላልና። ጠበቃ የሚለው ፈጽሞ ለምልጃ የሚጠቀስ አይደለም ምክንያቱም እርሱ ይቅር የሚልና የሚያነፃ እንጂ የሚለምን አይደለም። እንደ ፕሮቴስታንት አገላለጽ ከሆነ እርስ በርሱ የዮሐንስ መልዕክት ይጋጫል። ይኸውም በም. 1፥9 ያነፃናል ይቅር ይለናል እያለ ም. 2፥1 ላይ ይለምናል ካለ ወዴት? ወደማን? ወደ አብ ቢባል "አብ ከወልድ አይበልጥም ወልድም ከአብ አያንስም አኩል ናቸው" ብለው ያመኑትን የሥላሴን ትምህርት ያፈርሰዋል። ይህም ብቻ አይደለም የዮሐንስ መልእክትም በየምዕራፉ ይጋጫል ማለት ነው። ግን እውነቱ ይህ ስላልሆነ ፈራጅነቱን ይቅር ባይነቱን እንጂ አማላጅነትን ፈጽሞ አያመለክትም።

እንግዲህ እንዲህ አይነት አመለካከት ባላቸው የፕሮቴስታንት የእምነት ድርጅቶች የምንመክራቸው ራሳቸውን እየመረመሩ ስህተት የሆነውን ይህን አመለካከት አስተካክለው ወደ እውነተኛው ሃይማኖት ወደ ኦርቶዶክስ ተዋህዶ የእምነት መሠረት እንዲመለሱ እንመክራቸዋለን። ለምን ቢባል በክርስቶስ ላይ ቀደም ብለን እንደገለጽነው ብዙ ያልተስተዋሉ እርስ በርሳቸው የሚቃረኑ አመለካከቶች አሏቸውና። እንዲታረሙና እንዲመለሱ አመለካከታቸውን እንዲያስተካክሉ ከሁሉ በላይ በሆነ በአምላካችን በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ስም እንጠይቃችኋለን።

"ቅን የምትመስል መንገድ አለች መጨረሻዋ ጥፋት ነው።"

1.3 ሰዎች የሰውን ልጅ ማን ይሉታል?

የእግዚአብሔር ፍጡር

ጅሆቫ ዊትነስ (የይሆዋ ምስክር)

በመሠረቱ ይህ የእምነት ድርጅት የአርዮስን የክህደት ሃሳብ ይዞ በ1872 ዓ.ም በአሜሪካን አገር ቻርልስ ራስል በተባለ ሰው የተመሠረተ ነው። ይህ እምነት መጠሪያ ስም በትክክል እስከ 1931 ዓ.ም ያልነበረው ሲሆን የእምነቱ ተከታች በኮሎምቦስ በ1931 ዓ.ም እ.ኤ.አ. ስብሰባ ተቀምጠው ስማቸውን የይሆዋ ምስክር ብለው ተስማምተው ሰይመውታል። ይህም "ጌታ ለምስክሮቼ ትሆናላችሁ" ብሏልና እኛ የሱ ምስክር ነን በማለት ራሳቸውን ከምንም ነገር በላይ አድርገው የተንቀሳቀሱ ናቸው። ከሁሉ የሚገርመው አለም የምትጠፋበትን ጊዜ ለመተንበይ መሞከራቸው ነው። በ1914 ዓ.ም አለም ትጠፋለች አሉ ግን አልተሳካም እንዲሁ ተደጋጋሚ ትንቢቶችን ለመናገር ሲሞክሩ ይታያሉ። ይህ እምነት ከክርስትና አመለካከት ፍጹም የራቀ በመሆኑ በአመለካከት ረገድ በተለየ በክርስቶስ ላይ ባለው አመለካከት ለእስልምና እምነት ይቀርባሉ። ባጠቃላይ ይህ የእምነት ድርጅት የክህደት ትምህርቱን የሚያስራጭባቸውና የሚያስተላልፍባቸው የሚያጣምሟቸው የመጽሐፍ ቅዱስን ጥቅሶች ከነመረጃቸው እየመለስናቸው እንሄዳለን። ይህ እምነት ዋናው ትምህርቱ ክርስቶስ ፈጣሪ አምላክ አይደለም። እርሱ ተፈጥሮ ሌላውን ፈጠረ የሚል ትምህርት ስለሆነ ተከታታይ መረጃውን በእግዚአብሔር ስም እናስረዳለን።

1.3.1 ክርስቶስ የሰማይና የምድር የፍጥረቱ ሁሉ ባለቤትና ፈጣሪ አምላክ ነው።

ስለወልደ እግዚአብሔር ኢየሱስ ክርስቶስ መጽሐፍ ቅዱስ ብዙ ይነግረናል። እርሱ ከአባቱ ጋር ያለ ፈጣሪ ስሙ እግዚአብሔር ወልድ ከሶስቱ አካል አንዱ አካል ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ እግዚአብሔርነቱ እንዲህ

www.ethiopianorthodox.org

ይለናል። "በመጀመሪያ ቃል ነበረ ቃልም በእግዚአብሔር ዘንድ ነበረ ቃልም እግዚአብሔር ነበር" ዮሐ 1፡1 ይህ ቃል ክርስቶስ ኢየሱስ ነው እርሱ ራሱ እግዚአብሔር ነው። ፈጣሪ መሆኑን ሲናገር አብ ስለ ልጁ ኢየሱስ ክርስቶስ እንዲህ ይለናል። "ጌታ ሆይ አንተ ከጥንት ምድርን መሠረትህ ሰማዮችንም የእጅህ ሥራ ናቸው እነርሱም ይጠፋሉ አንተ ግን ጸንተህ ትኖራለህ ሁሉም እንደ ልብስ ያረጃሉ እንደ መጎናጸፊያም ትጠቀልላቸዋለህ ይለወጡማል አንተ ግን አንተ ነህ አመቶችህ ከቶ አያልቁም" ዕብ 1፡10-12 ይህ አምላካችን ኢየሱስ ክርስቶስ የምድር የሰማይ ፈጣሪና ገዥ የእነርሱም አሳላፊ መሆኑን ያስረዳናል። ታዲያ እንደ ይሆዋ ምስክሮች አገላለጽ ከሆነ ኢየሱስ ክርስቶስ የእነዚህ ሁሉ ፈጣሪ አይለደለም ባለቤትም አይደለም ማለት ነው። ምክንያቱም መጽሐፍ ቅዱስ በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ ይላል ዘፍ 1፡1 ስለዚህ የምድርና የሰማይ ፈጣሪ አንድ እግዚአብሔር ከሆነ ክርስቶስ ከሦስቱ አካል አንዱ አካል ሰው ሆኖ በመገለጡ ፈጣሪ አይደለም ሊባል አይችልም። ፍጹም አምላክ ፍጹም ሰው በመሆን ታየ እንጂ።

የሰው ፈጣሪ ነው። "እኛ ፍጥረቱ ነንና እንመላለስበት ዘንድ እግዚአብሔር አስቀድሞ ያዘጋጀውን መልካሙን ሥራ ለማድረግ በክርስቶስ ኢየሱስ ተፈጠርን" ኤፌ 2፡10 ይህ የኛ ፈጣሪ ክርስቶስ ኢየሱስ መሆኑን ያመለክተናል። ይህም ክርስቶስን በፈጣሪነቱ እንድንረዳው ሁላችንን ለማሳወቅ ነው።

1.3.2 <u>ክርስቶስ አምላክ ነው። ሉታፌ አምላክ ሳይሆን ፈጥሮ የሚገዛ አምላክ ነው ለዚህም መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል።</u>

"አባቶችም ለእነርሱ ናቸውና ከእነርሱም ክርስቶስ በሥጋ መጣ እርሱም ከሁሉ በላይ ሆኖ ለዘላለም የተባረከ አምላክ ነው አሜን" ሮሜ 9፡5 ከእነርሱ

በሥጋ መጣ የተባለ ኢየሱስ ክርስቶስ አዳም መልካምና ክፉን ለማወቅ ከእኛ እንደ አንዱ ሆነ ዘፍ 3፡22 ባለው ቃል መሠረት ከሦስቱ አካል አንዱ አካል ወልድ በተለየ አካሉ የሰውን ሥጋ መልበሱን ለማመልከት ሲሆን ይህም ትውልድ ከአብርሃም፣ ከይስሐቅ፣ ከያዕቆብ ከተቀደሱ ሰዎች ወገን መሆኑን ለማመልከት ነው። ከሁሉ ከላይ ሆኖ ብሉአልና ከእርሱ በላይ ማንም የለም። "ለዘላለም የተባረከ አመላክ" እንዳለው አምላክነቱን ጊዜ ሰጥቶት ጊዜ የሚወስድበት አይደለም። ለምሳሌ ሙሴን በፈርኦን ላይ አምላክ እንደሚያደርገው በዘፀ 7 ላይ እግዚአብሔር ተናግሮታል። ይህ አምላክነት ግን የጸጋ አምላክነት እንጂ ፈርኦንን ሙሴ ስለፈጠረው የተነገረ አይደለም። አንዳንዶ የክርስቶስን አምላክነት ከሙሴ አምላክ አደርግሃለሁ ካለው ጋር ያገናኙታል። ነገር ግን ፍጹም የማይገናኝና ልዩነት ያለው ነው። ሙሴ እግዚአብሔር በሰጠው ተአምራት በፈርኦን ላይ የበላይ ሆኖ እንደሚያሸንፈው ለመግለጽ የተነገረ ነው። ክርስቶስ ግን ፈጣሪ እንጂ ፍጡር ያልሆነ ዘላለማዊ አምላክ ነው።

"የተባረከውን ተስፋችንን እርሱም የታላቁን የአምላካችንንና የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር መገለጥ እየጠበቅን ራሳችንን በመግዛትና በጽድቅ እግዚአብሔርንም በመምሰል በአሁን ዘመን እንድንኖር ያስተምረናል።" ቲቶ 2፡1-13 ይኸም ኢየሱስ ክርስቶስ አምላክና መድኃኒት መሆኑን ይህም የተባረከው ተስፋችን እንደሆነ ያስተምረናል።

በአምላካችንና በመድኃኒታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ጽድቅ ካገኘው ጋር የተካከለ የክብር እምነትን ላገኙ 2ጴጥ 1፡1 ግልጽ በሆነ መልኩ ክርስቶስ ማነው? ብንል አምላክና መድኃኒት መሆኑን ያሳየናል።

"እርሱ እውነተኛ አምላክና የዘላለም ሕይወት ነው።" 1ዮሐ 5፡20 አስተውል እውነተኛውና ብቸኛው አምላክና የዘላለም ሕይወት እርሱ ክርስቶስ ኢየሱስ ነው።

www.ethiopianorthodox.org

"ሳትሰናከሉም እንዲጠብቃችሁ በክብሩም ፊት በደስታ ነውር የሌላችሁ አድርጎ እንዲያቆማችሁ ለሚችለው ብቻውን ለሆነ አምላክና መድኃኒታችን ከዘመን ሁሉ በፊት አሁንም እስከ ዘላለም ድረስ በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ ክብርና ግርማ ኃይልም ሥልጣንም ይሁን አሜን" ይሁ 1፤25 እነዚህ ከላይ የተመለከትናቸው ጥቅሶች ሁሉ አምላክነቱን ብቻውን ያለ መሆኑን የሚያመለክቱ ናቸው።

1.3.3 አብና ወልድ በሥልጣን እኩል ናቸው አንድ ናቸው

- "ኢየሱስ ግን አባቴ እስከ ዛሬ ይሠራል እኔም ደግሞ እሠራለሁ ብሎ መለሰላቸው። እንግዲህ ሰንበትን ስለሻረ ብቻ አይደለም ነገር ግን ደግሞ ራሱን ከእግዚአብሔር ጋር አስተካክሎ እግዚአብሔር አባቴ ነው ስላለ ስለዚህ አይሁድ ሊገድሉት አብዝተው ይፈልጉት ነበር።" ዮሐ 5፤17-18 ከዚህ እውነት የምንረዳው አይሁድ የተቃወሙት ከአባቱ ጋር እኩል መሆኑን በነገራቸው ጊዜ እንደነበር እናስተውላለን። ዛሬም እነዚህ የይሆዋ ምስክሮች ይህን አይነት አባባል መናገራቸው አይደንቅንም ምክንያቱም ተቃውሞው የአይሁድም ነበርና። ራሳቸውን እንዲመረምሩ እንነግራቸዋለን።

- "አብ ሙታንን እንደሚያነሳ ሕይወትን እንደሚሰጣቸው እንዲሁ ወልድ ደግሞ የሚወዳቸው ሕይወትን ይሰጣቸዋል።" ዮሐ 5፤21 በሥልጣን እኩል ናቸውና። በነርሱ ዘንድ መበላለጥ ስለሌለ የተናገረው ነው።

- "እኔና አብ አንድ ነን" ዮሐ 10፤30
- "እኔን ያየ አብን አይቶአል" ዮሐ 14፤9 "እኔንስ ብታውቁኝ አባቴን ባወቃችሁ ነበር ከአሁንም ጀምራችሁ ታውቁታላችሁ አይታችሁትማል" አለው ዮሐ 14፤7

- "የእኔም የሆነ ሁሉ የአንተ ነው የአንተውም የእኔ ነው እኔም ስለ እነርሱ ከብሬአለሁ" ዮሐ 17፤10 ይህ የአብ ሥልጣን ነው ይህ የወልድ ነው አይባለም በዚህ አንድ ናቸውና

- "ነፍሴን ስለበጎች አኖራለሁ እኔ በፈቃዴ አኖራታለሁ እንጂ ከእኔ ማንም አይወስዳትም ላኖራት ሥልጣን አለኝ ደግሞም ላነሳት ሥልጣን አለኝ።" ዮሐ 10፤17-18 ይህ ክርሱ በላይ አዛዥ እንደሌለበት የሁሉ ባለሥልጣን መሆኑን የሚያረጋግጥልን ነው። እርሱ ራሱ ነፍሱን ስለበጎቹ ቤዛ አድርጎ አሳልፎ ሰጥቷል። ይህም በአብ ፈቃድ በወለድ ፈቃድ በመንፈስ ቅዱስ ፈቃድ ፍጹም በሆነ በማይነጣጠል በማይገነጠል አንድነት የተደረገ ነው።

በጣም እንዲረዱት የምንመክራቸው ወልድ የሌለው አብ ፈጽሞ እንደሌው ሊያውቁት እንደሚገባ ነው። ለዚህ መጽሐፍ ቅዱስ እንዲህ ይለናል።

- "ወልድን የሚክድ ሁሉ አብ እንኳ የለውም በወልድ የሚታመን አብ ደግሞ አለው" 1ዮሐ 2፤23 ይህ ማለት ክርስቶስን አምላክነቱን ፈጣሪነቱን ክዶ አብ አለኝ ማለት ውሸት መሆኑንና አምላክም እንደሌላቸው አረጋገጦልናል።

- "በክርስቶስ ትምህርት ለማይኖር ሰው አምላክ የለውም በክርስቶስ ትምህርት ለሚኖር አብና ወልድ አሉት" 2ኛ ዮሐ 1፤9 ግልጽ የሆነ ማስረጃ ነው። ወልድን በፈጣሪነቱ በአምላክነቱ በእግዚአብሔርነቱ የማያውቀውና የማይቀበለው አብ ሊኖረው አይችልም ወልድን ቢያውቁት አብን ያውቁታልና ሶስቱ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ አንድ እግዚአብሔር ነውና ለዚህም ነው ጌታ "አሁን አብን አይታችሁታል አውቃችሁታልም" ብሎ የተናገረው። ዮሐ 14፤7

www.ethiopianorthodox.org

በተጨማሪ እግዚአብሔር ከርሱ በቀር አምላክና መድኃኒት እንደሌለ ተናግሮአል ግን አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ በአካል፣ በስም፣ በግብር ሶስት ሲሆኑ በአምላክነት፣ በመድኃትንነት፣ በመለኮት፣ በሥልጣን አንድ በመሆናቸው ቀደም ባሉት ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በተመለከትናቸው ጥቆች እነዚህኑ ማለት አምላክነቱንና መድኃኒትነቱን የሚያመለክቱትን ጥቅሶች አይተናል። አሁን ደግሞ እግዚአብሔር ስለራሱ የተናገራቸውን መጽሐፍ ቅዱሳዊ ጥቅሶች እንመልከት። ክርስቶስ እግዚአብሔር ነው። ይህንን ቀደም ብለን ባሳየናቸው ጥቀሶት ላይ ተመሳሳይነቱን እንድንገነዘብ ያደርገናል።

- "...ከእኔ በቀር ሌላ አምላክ የለም <u>እኔ ድንቅ አምላክና መድኃኒት ነኝ</u> ከእኔም በቀር ማንም የለም" ኢሳ 45፤20-24 አምላክና መድኃኒት እሱ እግዚአብሔር ክርስቶስ ኢየሱስ ነው እርሱ ቀድሞ ነበርና ዮሐ 8፤59
- "እኔ ግን ከግብጽ ምድር ጀምሬ አምላክህ እግዚአብሔር ነኝ። ከእኔም በቀር ሌላ መድኃኒት የለም ከእኔም በቀር ሌላ አምላክ አታውቅም።" ሆሴ 13፤4 ከርሱ በቀር ማንንም ካላወቅን ክርስቶስን ቀደም ባሉት ጥቅሶች አምላክና መድኃኒት መሆኑን ባልነገረን ነበር። ግን አንድ አምላክ ስለሆኑ በአንድነት ያለ ስለሆነ እግዚአብሔር እውነቱን እንድናውቅ እንድንረዳ ሁለቱንም በዚህ መልኩ ገልጾልናል። የክርስቶስን እግዚአብሔርነት የካዱትን ልባቸውን ወደ ማስተዋል ይመልስልን።

1.3.4 <u>የይሆዋ ምስክሮች በመጽሐእፍ ቅዱስ ላይ የሚያነሷቸው ጥቅሶች</u>

ምሳ 8፤22-31 "እግዚአብሔር የመንገዱ መጀመሪያ አደረገኝ ... ቀለያት ገና ሳይኖሩ እኔ ተወለድሁ ... ሰማዮችን በዘረጋ ጊዜ አብሬው ነበርሁ ... የምድርን መሠረት በመሠረተ የዚያን ጊዜ እኔ በርሱ ዘንድ ዋና ሠራተኛ ነበርሁ ደስታዬም በምድሩ ተድላዬም በሰው ልጆች ነበር" ይህን ጥቅስ ብዙ ጊዜ ክርስቶስ ፍጡር ነው በማለት የሚጠቅሱት ነው። ነገር ግን በዚህ ቃል ላይ ክርስቶስን ፍጡር ለመሆኑ አንዳችም ቃል አናገኝም። እግዚአብሔር

የመንገዱ መጀመሪያ አደረገኝ ብሎ ምንም ነገር ሳይፈጠር በፊት ተወለድሁ አለ። ክርስቶስ የአብ የመጀመሪያ ፍጡር ቢሆን መጽሐፍ አይዋሸምና "በመጀመሪያ እግዚአብሔር ሰማይና ምድርን ፈጠረ ብሎ ባልጀመረ ነበር።" ዘፍ1፤1 እግዚአብሔር በፍጥረት ደረጃ መፍጠር የጀመረው ሰማይና ምድርን እንጂ ክርስቶስን አይደለም። ለዚህም ነው ቀላያት ገና ሳይኖሩ ተወለድሁ ያለው የእኛም የኦርቶዶክስ ተዋህዶ እምነታችን ይህንኑ በማረጋገጥ ነው ክርስቶስ ኢየሱስ ሁለት ልደታት አሉት አንደኛው ቅድመ ዓለም ከአብ መወለድ ነው ይህም መጽሐፍ ቅዱሳዊ መረጃዎችን እንይ

- "አንተ ልጄ ነህ እኔ ዛሬ ወለድኩሁ" መዝ2፤7
- "ከአጥቢያ ኮከብ አስቀድሞ ከሆድ ወለድሁህ" መዝ 109፤3
- "አንተ ልጄ ነህ ዛሬ ወልጄሀለሁ ያለው ከቶ ለማን ነው" ዕብ 1፤5
- "በእርሱ ደስ የሚለኝ ልጄ ነውና እርሱን ስሙት" 3፤16

እነዚህ በሙሉ ከአራተኛው ጥቅስ በስተቀር ቅድመ ዓለም ከአብ መወለዱን የሚያመለክቱ ናቸው። ለዚህም ነው ቀላያት ገና ሳይኖሩ እኔ ተወለድሁ ያለው።

ሁለተኛው ልደት ከእመቤታችን ቅድስት ድንግል ማርያም መወለዱ ነው። ይህም ዓለምን ለማዳን ሥጋን ተዋህዶ የተገለጠበት፣ የታየበት ነው። ከሰማያት ሰማያት ወርዶ ከቅድስት ድንግል ማርያም ከሥጋዋ ጋር ከነፍሷ ነፍስ ነስቶ በፍጹም ተዋህዶ ከብሮ የተወለደበት ነው።

- "እነሆ ድንግል ትፀንሳለች ወንድ ልጅም ትወልዳለች ስሙንም አማኑኤል ትለዋለች" ኢሳ 7፤14
- "ሕፃን ተወልዶልናልና ወንድ ልጅም ተሰጥቶናልና አለቅነትም በጫንቃው ይሆናል እርሱም መካር ኃያል አምላክ፣ የሰላም አለቃ፣ የዘላለም አባት ተብሎ ይጠራል።" ኢሳ 9፤6

www.ethiopianorthodox.org

- "በዘመኑ ፍጻሜ በደረሰ ጊዜ እግዚአብሔር ከሴት የተወለደውን ከሕግም በታች የተወለደን ልጁን ላከ ገላ 4፥4
- "ዛሬ በዳዊት ከተማ መድሐኒት እርሱም ክርስቶስ ጌታ የሆነ ተወልዶላችኋል።" ሉቃ 2፥11

ድህረ ዓለም ማለት ዓለም ከተፈጠረ በኋላ ሁለተኛ ልደት ያልነው ይህ ነው። ነገር ግን በአንድም ሥፍራ ክርስቶስ ፍጡር ነው የሚል አናገኝም። በመወለድና በመፍጠር መካከል ትልቅ ልዩነት አለ። መወለድ ካለ ነገር መገኘት ነው። ሰው ሰውን ይወልዳል እንጂ አይፈጥረውም።

መፈጠር (Creation) ግን ካለመኖር ወደመኖር ማምጣት ነው። (እምኃበ ዐልቦ ኃበቦ) ምንም ሳይኖር እንዲኖር ማድረግ ነው። ምድር ሰማይ አልነበሩም ፍጥረት ሁሉ አልነበሩም። ስለዚህ ወደ መኖር ሲመጣ ተፈጠረ እንለዋለን።

- ሰማዮችን በዘረጋ ጊዜ አብሬው ነበርሁ ማለቱ አስቀድሞም የነበረ በመሆኑ ነው። ለዚህም እኮ ነው በዕብ1፥10 "ሰማይን የዘረጋህ ምድርን ያጸናህ እነዚህ የእጆችህ ሥራ ናቸው።" እያለ ሲመሰክር የምንሰማው አብሬው ነበርሁ ማለቱ ከአብ በመወለዱ ከእርሱ የተነጠለበት ምንም አይነት ዘመን አለመኖሩን ለማመልከት ነው ፍጹም አንድነትን የሚያሳይ ነው። አብሮ መሆን ያለመለያየት ምልክት ነውና።

- "ምድርን በመሠረተ ጊዜ እኔ በርሱ ዘንድ ዋና ሠራተኛ ነበርሁ።"

በተለይ ይህ አገላለጽ ግራ ያጋባቸው ይመስላል። በርሱ ዘንድ አሠሪና ሠራተኛ ኖሮ ሳይሆን የእነዚህ ፍጥረቶች ባለቤት መሆኑን ለማመልከት ነው። እንደ ሠራተኛ የሥራው ባለቤት እንደሆነ ሁሉ ክርስቶስም እንዲሁ የእነዚህ ሁሉ ባለቤት ነው። ሠራተኛ ነበርኩ ማለቱ ከርሱ በላይ አዛዥ ኖሮበት አይደለም እግዚአብሔር በርሱ ዘንድ ማንም እንዳልነበር ሁሉን

ለብቻው የሠራ መሆኑን እንዲህ በማለት ያረጋግጥልናል። በሥራው ያማከረው ወይም ሠራተኛ ብለው እንደ ምድሩ አሠራር እንዳሰቡት ፈጽሞ አለመሆኑንና አለመኖሩንም ይነግረናል።

- "ከማህፀን የሠራህ የሚቤዥህ እግዚአብሔር እንዲህ ይላል ሁሉን የፈጠርኩ ሰማያትን ለብቻዬ የዘረጋሁ ምድርንም ያጸናሁ እግዚአብሔር እኔ ነኝ ከእኔ ጋር ማን ነበረ" ኢሳ 44፥24

አስቲውሉ ሁሉን ለብቻው የፈጠረ የሠራ እግዚአብሔር እርሱ ከሆነ ምን አይነቱ ሠራተኛ ያለው ይመስላችኋል? ሠራተኛ ያለው ትርጓሜ አሁንም የክርስቶስን ባለቤትነት ለማሳየት ነው እንጂ ሌላ አማካሪ የለውም። ይህንን ለመረዳት የአብ የወልድ የመንፈስ ቅዱስ አንድነትን ማወቅ መረዳት ብቻ ነው። ደይሆዋ ምስክሮች መጻፍ ከፊለት ፍልስፍናቸውን አቁመው ምሥጢረ ሥላሴን ቢቀበሉ ይሻላቸዋል። ሌላ እንጨምር

- "የእግዚአብሔር ባለጠግነትና ጥበብ እውቀቱም እንዴት ጥልቅ ነው ፍርዱ እንዴት የማይመረመር ነው ለመንገድ ፍለጋ የለውም። የጌታን ልብ ያወቀው ማን ነው? ወይስ አማካሪው ማን ነበር? ወይስ ብድራቱን ይመልስ ዘንድ ለእርሱ አስከድሞ የሰጠው ማን ነው? ሁሉ ከእርሱና በእርሱ ለእርሱም ነውና ለእርሱ ለዘላለም ክብር ይሁን አሜን" ሮሜ 11፥33-36

የጌታን ልብ ማን አውቆት በርሱ ዘንድ ሠራተኛ ነበር ብለው እንዲናገሩ እንደፈቀደላቸው ባይታወቅም በርሱ ዘንድ ማንም አልነበረም አማካሪም ምንም አልነበረም። እነዚህን ሁሉ ፈጥሮ የሚገዛ እርሱ ራሱ አንዱ እግዚአብሔር በሶስት አካል ያለ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስ መሆኑን ልናውቅ ይገባናል።

www.ethiopianorthodox.org

መጻሕፍት አይገጫጩም ነገር ግን አንዱ ጋር በደንብ ያልተረዳነውን ሌላ ቦታ አብራርቶ ይገልፃልና እነዚህን እውነታዎች ማስተዋል ይገባል። በዚህ ጥቅስ መሠረት የክርስቶስን የፍጥረቱ ባለቤት መሆን እንደነቁን ያሳየናል እንጂ ክርስቶስን ፍጡር ለማለት የሚያስችል አንዳችም ሃሳብ የለውም። የወንጌሉን ቃል ለማጣመም ካልሆነ በቀር ገላ 1፥8 ከዚሁ ጋር ተያይዞ ሁለት የተለያዩ አምላኮችን ሊያስቀምጡልን ይሞክራሉ በራሳቸው ፈጠራና ሎጂክ እንዲህ በማለት ያስቀምጡታል።

"እግዚአብሔር የምንለው ሁሉን ቻይ ነው። ክርስቶስ የምንለው ኃያል አምላክ ነው። ሁሉን ቻይ ኃያሉን ፈጠረና ሁሉን ሰጠው" ይላሉ ፍጹም የሚጣላ ሃሳብ ነው። እግዚአብሔር ፈጠረ የተባለው ሁሉ ክርስቶስ መፍጠሩም ተገልጦ ከተነገረ አንድነትን ነው የሚያሳየው እንደነርሱ ሃሳብ ለያይተው ካስቀመጡት ሰው የትኛውን ያምልክ "ከኔ በቀር ሌላ አምላክ አታምልክ" ያለው ማነው? እግዚአብሔር ሁሉን ቻይ ነው ይላሉ ክርስቶስን ካመለክን ለሱ ከተገዛን ሊጣላ ነዋ ስንላቸው ዝም ይላሉ። አስተውሉ ወገኖቼ እነዚህ ጠፍተው ሊያጠፉ የመጡ ስለሆነ አብ ወልድ መንፈስ ቅዱስን ለያይተው በሰው አእምሮ ለማስቀመጥ ይጥራሉ ነገር ግን መጨረሻው እድል ፋንታቸው ምድራዊ ጥፋት ስለሆነ እንዲህ ይናገራሉ። ምንም በዚህ ጉዳይ ላይ የተጨበጠ ይሔ ነው የሚባል ትክክለኛ መረጃ የላቸውም ግን ፈጥሮ በመናገር ፈጣኖች ስለሆኑ እንደ ራሳቸው ሃሳብ አስተማሪዎችን ያከማቻሉ መልካም ነገር ግን ለመስማት ጆሮዋቸውን ያሳክካቸዋል ይለናልና ተጠንቀቁ 2ጢሞ 4፥3

- ዮሐ 1፥18 "መቼም ቢሆን እግዚአብሔርን ያየው አንድስ እንኳ የለም በአባቱ እቅፍ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው።"

ይህን ጥቅስ በመጥቀስ አንድም ያየው ከሌለ ክርስቶስ እግዚአብሔር ከሆነ እግዚአብሔር ታይቷል ማለት ነው ይህ ቃል ይፈርሳል ማለት ነው

ስለዚህ ክርስቶስ እግዚአብሔር አይደለም ብለው ሊናገሩ ይሞክራሉ። ሕይገሬሙ እግዚአብሔር እዩትነዋል ታይቷል እናየዋለንም።

ይህ እግዚአብሔርን ያየው የለም የሚለው ቃል በመለኮታዊ ኃይሉ በግርማው በሥልጣኑ ያየው የለም። አለ እንጂ እርሱማ እንደ ወደደ ታይቷል። መልኩን ሁሉ እንደሚያዩት አስቀድሞ ተናግሯል። በመለኮታዊ ኃይሉ ግን ያየው የለም። እንዴት እንዲታየ የሚገልፀውን ክፍል እንመለከት እንዴት በመለኮታዊ ኃይሉ ሊያዩት እንማይችሉ ገልፆአልና እርሱንም እናየወለን።

- "...እስካልፍ ድረስ እጄን በላይህ እጋርዳለሁ እጄን ፈቀቅ አደርጋለሁ ጀርባዬንም ታያለህ ፊቴን ግን አታይም።" ዘጸ 33፥22-23 እግዚአብሔር እንደ ወደደ ለሙሴ ታይቶታል በመለኮታዊ ኃይሉ ሳይሆን እርሱ ሊያየው እንዲችል አድርጎ ራሱን አሳይቶታል።

- "ባሪያዬ ሙሴ ግን እንዲህ አይደለም እርሱ በቤቴ ሁሉ የታመነ ነው እኔ አፍ ለአፍ በግልጥ እናገረዋለሁ በምሳሌ አይደለም <u>የእግዚአብሔርን መልክ ያያል</u> በባሪያዬ በሙሴ ላይ ትናገሩ ዘንድ ስለ ምን አልፈራችሁም? አለ" ዘኁ 12፥7-8

ይህ እግዚአብሔር የተናገረው ቃል ነው። እግዚአብሔርን ያየው የለም የሚለውና የእግዚአብሔርን መልክ ያያል የሚለው ይቃረናል። ታዲያ ምን ለማለት ነው? ተብሎ መጠየቅ አለበት እንጂ ከዚህ ውጭ የለም ማለት አንችልም። እግዚአብሔር መልኬን ያያል እንዳለ ለሙሴ መልኩን በዘመነ ሐዲስ በደብረ ታቦረ ተራራ ላይ ተመልክቷል። በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ "እኔን ያየ አብን አየ" ያለው ለዚሁ ነው። "አሁን አብን <u>አይታችሁታል አውቃችሁታል</u> ብሎ ተናግሮአል" ዮሐ 14፥7 መቼ አብን እዩት ብንል አብ ወርዶ እንዳልታየ እናውቃለን። ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን በማየታችን አብን

www.ethiopianorthodox.org

አውቀነዋለና ለዚህም ነው በእቅፉ ያለ አንድ ልጁ እርሱ ተረከው ያለው ይህም ገለጸው አሳወቀው የአብ ወላዲነት የወልድ ተወላዲነት የመንፈስ ቅዱስ ሰራፂነት ታወቀ ተገለጠ ማለት ነው።

ስለዚህ መጽሐፍ ቅድስን በማገናዘብ ከወዲያና ከወዲህ አይቶ መናገር እንጂ እዚህ ጋር እንዲህ ይላል ብሎ ለራስ የሚመችን ብቻ ይዞን መሄድ የሚገባ አይደለም። ጀርባዬን ታያለህ የእግዚአብሔርን መልክ ያያል የሚለውና ያየው የለም ይቃረናል። ፊደል ይገላል ትረጓሜ ሕይወትን ይሰጣል ይላልና ትርጉሙን መርዳት ይገባል። ፍቺውን እደግመዋለሁ። ያየው የለም ያለው በመለኮታዊ ሥልጣኑ ነው እንኳን ሰው በፊቱ የሚቆሙት ቅ/መላዕክት በክንፋቸው ፊታቸውን በሁለት ክንፋቸው እግራቸውን ይሸፍናሉ። እንኳን ደካማው ፍጡር ሰው ይቅርና አየ ያለው ደግሞ እንደፈቃድ የሚገለጽበትና የታየበት ወቅት መኖሩን ለማመልከት ነው።

- ማቴ 24፡36 "ስለዚያች ቀንና ሰዓት ግን ከአባት ብቻ በቀር የሰማይ መላእክትም ቢሆኑ ልጅም ቢሆን የሚያውቅ የለም"

ይህም ቃል በመጥቀስ አምላክ ቢሆን ሁሉን ያውቅ ነበር ይላሉ። ቢመስረቱ ቀኒቱንና ሰአቲቱን እርሱ ባያውቀው ኖሮ ምልክቱንም ባልነገራቸው ነበር የተናገራቸው ምልክቶች በሙሉ ማወቁን የሚያሳዩን ናቸው። "ከሁሉ በላይ ሆኖ ለዘላለም የተባረከ አምላክ ነው" ይለናል ሮሜ 9፡5 በሁሉ በላይ ከሆነ ደግሞ ማንም ከርሱ በላይ የለም። "ያለውና የነበረው ፊተኛውና መጨረሻው እርሱ ነውና" ራዕ 1፡9 ለምን አለ? ለሚለው ዝርዝሩን እንሰጣለን።

ክርስቶስን ከመላክት ጋር ሊያነፃፅር የሚችል ምንም ነገር የለም። ክርስቶስ የለበሰው የአብርሃምን ዘር ነው እንጂ የመላዕክትን አይደለምና ዕብ2፡15 ልጅም ቢሆን ያለው ከግዑዝ ፍጥረት በመሪነትና በእውቀት ብልጫ ያለው የአዳም ልጆች ነንና ማንም ሰው አያውቅም ለማለት ነው። ከረቂቃኑ

ደግሞ መላዕክትን ጠቅሶ አለማወቃቸውን ገለጸ እንጂ ከርሱ የተሰወረ እርሱ የማያውቀው አንዳች ነገር የለም።

ሌላው ቅድመ ተዋህዶ አላዋቂ የነበረ ሥጋን እንደለበሰ ለማስረዳት አንድም አብ ለልጁ በመስጠት አውቋታል። ወልድ ግን አላወቃትም። ይህም ማለት ጊዜው እስኪደርስ በልቤ አኖራታለሁ በኋላ ግን በቃልነቴ እናገራታለሁ ሲል ነው። አብ ልብ ወልድ ቃል መንፈስ ቅዱስ ሕይወት ነውና በቃልነቱ በሥራ የሚገልጽበትን ሲናገር ነው። ከዚሁ ጋር ወልድ ብቻ ያለ አብ አያውቃትም ሲል ነው። ወልድ ከአብና ከመንፈስ ቅዱስ ተለይቶ አያውቃትም በባሕርይ በማወቅ አንድ ናቸውና።

- ዮሐ 20፡17 "ወደ አባቴና አባታችሁ ወደ አምላኬ አምላካችሁ አርጋለሁ።"

ይህን ቃል በመጥቀስ አምላኬ ብሏልና ከርሱ በላይ አለ ይላሉ። ነገር ግን ይህን ቃል ጌታ ከትንሣኤው በኋላ የተናገረው ሥጋን በመቃበር ትቶት እንዳልመጣ አሁንም የተዋሀደው መሆኑን ያን መዋቲ አካል ማስነሳቱን ለመጠየቅና የዛ የተዋሃደው አካል የሥጋ ፈጣሪ እንዳለው ለማጠየቅ ነው። ለዚህም ነው ቶማስን "ና ዳሰኝ መንፈስ እንደኔ ሥጋና አጥንት የለውም" ያለው። ሉቃ 24፡39 አምላኬ ማለቱ የፈጠረውን ሥጋ መዋሃዱን ለማመልከት ነው። አባቴ ማለቱ ደግሞ ለርሱ የባህርይ አባቱ ነውና ነው። ለኛ ግን የጸጋ አባታችን ነው።

- ዮሐ 14፡28 "ከኔ አብ ይበልጣል ወደ አብ በመሄዴ ደስ ባላችሁ ነበር"

ይህ ቃል አብ ከወልድ በልጦ ሳይሆን አሁንም የለበሰውን የተዋሃደውን ሥጋ ለመጠየቅ ነው። ይኸውም ወልድ በተለየ አካሉ መከራን መቀበሉን ለማሳየት ነው። ሰውን ከወደቀበት ለማንሳት ከጉስቁልናው ለማውጣት ወደ ቀድሞ ክብሩ ለመመለስ ልዑለ ባህርይ አምላክ ራሱን አዋርዶ ባዶ አድርጎ ሥጋን ተዋህዶ መከራን ተቀበለ። ብርሃነ አለም ቅ/ጳውሎስም በእግዚአብሔር

www.ethiopianorthodox.org

መልክ ሲኖር ሳለ ከእግዚአብሔር ጋር መተካከለን እንደሚገባ ነገር አልቆጠረውም ራሱን ባዶ አድርጎ ዝቅ አደረገ። ሊያየውም የመስቀል ሞት እንኳ የታዘዘ ሆነ በማለት ይናገራል። ፊል 2፥6-8 ጌታ ሞት የሚስማማውን አካል በመዋሃዱ ከአብ ከመንፈስ ቅዱስ ከመላዕክትም አንሶ ነበር። "ነገር ግን በእግዚአብሔር ፀጋ ስለ ሰው ሁሉ ሞትን ይቀምስ ዘንድ ከመላዕክት ይልቅ በጥቂት አንሶ የነበረውን ኢየሱስን ከሞት መከራ የተነሣ የክብርና የምስጋናን ዘውድ ተጭኖ እናየዋለን።" ዕብ 2፥9 ከመላዕክት አንሶ ነበር ብሎ ስለተናገረ ከመላዕክትም ያንሳል ብለው አይናገሩም አያስተምሩም ምሥጢሩ ገብቶዋቸውም ይሁን ሳይገባቸው ይህን አይሉም። መጽሐፍ ቅዱስ ያለውን ጥሬ ቃል ይዞ ከመሮጥ በፊት ትርበጓሜውን መረዳት ይገባል። ይህ የተባለው የባህርይውን ክብር ዝቅ አድርጎ ሞት የሚስማማውን የኛን አካል በመልበሱ መከራ በመቀበሉ ነው። መላዕክት እንዲህ ያለውን መከራ አልተቀበሉምና። ከእኔ አብ ይበልጣል ማለቱ ሌላ ምንም ሳይሆን መከራን ሊቀበል በመምጣቱ ነው የለበሰውንም ሥጋ መዋቲ ሥጋ መሆኑን ለመጠየቅ ነው። ሞት የሌለበት ሊሞት መጥቷልና።

ወደ አብ በመሄዴ ደስ ባላችሁ ነበር ማለቱ ወደ ቀደሞ ክብራችን እንደምንመለስ በቀኙ እንደሚያኖረን ለመግለጽ ነው። በቀኙ ተቀመጠ ማለት ደግሞ ክብሩን የሚገልጽ ነው። ሃይማኖተ አበው ላይ እንዲህ ይለናል። "በቀኜ ተቀመጥ አለው ይህ ሥጋ ቀድሞ አንተ መሬት ነህ ወደ መሬትነትህ ትመለሳለህ የሚል አዋጅን ሰምቶ ነበር ዛሬ ግን ለዚህ ሥጋ ከሰማያት በላይ መሆን ብቻ አልበቃውም በመላዕክት ቦታም አልተወሰነም ይህም ክበር አልበቃውም ከዙፋኑ ወጥቶ በላዩ እስከ መቀመጥ ደረሰ እንጂ በማለት የናገራል።"

- ቆላ 1፥15 "እርሱም የማይታይ አምላክ ምሳሌ ነው … በሰማይና በምድር ያሉት ሁሉ በርሱ ተፈጥረዋልና ከፍጥረት ሁሉ በፊት በኩር ነው ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ተፈጥሮአል እርሱም ከሁሉ በፊት ነው።"

እርሱም የማይታይ አምላክ ምሳሌ ነው ማለቱ እግዚአብሔርን በመልክ የሚመስለው በባህርይ የሚተካከለው ለማለት ነው። እንግሊዝኛው (imge of) ይለዋል። ይህ ትርጓሜ ራሱ ነው ማለት ነው። እግዚአብሔር ራሱ ነው የሚለውን ይፈታዋል። አምላክ ያልሆነ አምላክ መሰል ማለት አይደለም።

ሁሉ በርሱ ተፈጥሮአል እንዳለ የሁሉ ፈጣሪ ነው ግን ከፍጥረት ሁሉ በፊት በኩር ነው ብሏልና የመጀመሪያው ፍጥረት ብለው በመናገራቸው የአምላክን ትህትና ባይረዱት ነው በኩር የሚለው ፍቺ አለቃ ማለት ነው የፍጥረቱ ሁሉ አለቃ ነውና ፈጥሮ ፍጡር የሚሆን ምን አይነት ፈጣሪ በነሱ ዘንድ እንዳለ አይታወቅም። ይህ ሐሳብ ከአጋንንት ካልሆነ በስተቀር በኩር ነው ያለው የፍጥረቱ ሁሉ አለቃ ነው ለማለት መሆኑን እናረጋግጣለን። ሁሉ በእርሱና ለእርሱ ነው ሲል መልሶታል። ሁሉ ከእርሱ በእርሱ ስለሆነ አለቃ ነው። ዘፍ 49፥3 በኩር አለቃ መሆኑን የነግረናል።

- 1ቆሮ 15፥26-28 "የኋለኛው ጠላት የሚሻረው ሞት ነው ሁሉን ከእግሩ በታች አስገዝቶአለና። ነገር ግን ሁሉ ተገዝቶአል ሲል ሁሉን ካስገዛለት በቀር መሆኑ ግልጽ ነው። ሁሉ ከተገዛለት በኋላ ግን እግዚአብሔር ሁሉ በሁሉ ይሆን ዘንድ በዚያን ጊዜ ልጅ ራሱ ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ይገዛል" ይህ አገላለጽ ስለሞት የተነገረ እንጂ አብ ወልድን ይገዛል የሚል አይደለም።

ሀ. የኋለኛው ጠላት የሚሻረው ሞት ነው። ሞት በሰው ላይ ሠልጥኖ አሥሮት ስለነበረው ይህ ጠላት መጨረሻ ላይ በኋላ ላይ ያለው ፍጻሜው ላይ የሚቀበለው ስለሆነ ኋለኛው ብሎታል የሚሻረው ማለቱ ኢየሱስ ክርስቶስን ሞት ይዞት አላስቀረውም ተነስቷልና ይህ የኋለኛው ጠላታችን ሞት የሚሻር መሆኑን ገለጸልን።

ለ. ሁሉን ከእግሩ በታች አስገዝቶአልና። ይህ ሞት በአዳምና በሔዋን በደል ምክንያት ሁሉን ገዝቶአልና ያልገዛው፣ ያልገደለው፣ ወደ አፈር ያልመለሰው አልነበረውም። ከሰው ወገን ሁሉን ገዝቶአል።

www.ethiopianorthodox.org

ሐ. ሁሉ ተገዝቶአል ሲል ሁሉን ካስገዛለት በቀር መሆኑ ግልጽ ነው። ሁሉም ምንም እንኳ ለሞት ቢገዛ ሁሉን ያስገዛለትን ግን አምሮ በመቃበር ሊያስቀረው አልቻለም። በሶስተኛው ቀን ተነሥቶአልና ሞትና መቃብርን ፈንቅሎ በሥልጣን ወጥቶአልና። ይህን ቤተመቅደስ አፍርሱት በሶስት ቀን አስነሣዋለሁ እንዳለ።

መ. ሁሉ ከተገዛለት በኋላ ግን ለሞት ሁሉ ስለተገዛ

ሠ. ሁሉ በሁሉ ይሆን ዘንድ እያንዳንዱ ነገር ይፈፅም ዘንድ ሞትም ድል ይነሳ ዘንድ

ረ. ልጁ ራሱ ደግሞ ሁሉን ላስገዛለት ይገዛል በበላህ ጊዜ ትሞታለህ ዘፍ2፥17 እንዳለው በመብላቱ ሞተ። ለሞት ሁሉን አስገዛለት ስለዚህም ክርስቶስ ኢየሱስ ሁሉ እንዲገዛለት ላደረገው ሞት ተገዝቶ ሞቶ በመቃብርም ሶስት መዓልት ሶስት ሌሊት አድሮ በሶስተኛው ቀን ተነሣ ይህ ጥቅስ ስለ ሞት የተነገረ እንጂ አብ ወልድን ይገዛዋል ማለት አይደለም። መፃሕፍትንና የእግዚአብሔርን ኃይል አታውቁምና ትስታላችሁ። ማቴ 22፥29 እንዲህ ካለ ስህተት ያድነን።

ራዕ 3፥14 በእግዚአብሔር ፍጥረት የነበረው እንዲህ ይላል። አሁንም ይህን ጥቅስ የመጀመሪያ የእግዚአብሔር ፍጡር ነው ለማለት የሚጠቀሙበት ጥቅስ ነው። በእግዚአብሔር ፍጥረት መጀመሪያ የነበረው ማለት መኖሩን በፊትም ያለ መሆኑን ለመግለጽ እንጂ ፍጡር ነው ሊያሰኝ የሚችል አንዳችም መልዕክት የለውም። ለራሳቸው ጥፋት ወንጌሉን ያጣምማሉ እንደተባለ አንዱም ቃሉን ያጣምሙታል እንጂ ቃሉ የሚገልጸው በፍጥረቱ መጀመሪያ የነበረ መሆኑን ነው። እንዲሁ ራዕ22፥12 "መጀመሪያውና መጨረሻው አልፋና ኦሜጋ እኔ ነኝ" ይላል እንጂ ፍጡር ነው ለማለት የሚያስችል አንዳችም ሃሳብ የለም ፈጣሪ ጌታ እግዚአብር ምርሱ ብቻ መሆኑን ያረጋግጥልናል። ይሁ 1፥26

www.ethiopianorthodox.org